RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

MISIR

KARACAN

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**
Danışma Kurulu: **Prof. Dr. TAHSİN YAZICI, Doç. Dr. Ali İHSAN GENCER, Doç. Dr. MEHMET ÖZSAİT,Doç. Dr. İSMET MİROĞLU, PAUL MANDRİNİ, ALBERTO CABADO, EUGENİO ZOPPI.**

Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**
Satış Müdürü: **ALİ ALPASLAN**

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 20.2.1984 tarih ve 01771 kararı ile özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edilmiştir. Bu karar Tebliğler Dergisi'nin 12 Mart 1984 tarihli nüshasında yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Renk Ayrımı: **ÇALİ GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASIMEVİ**

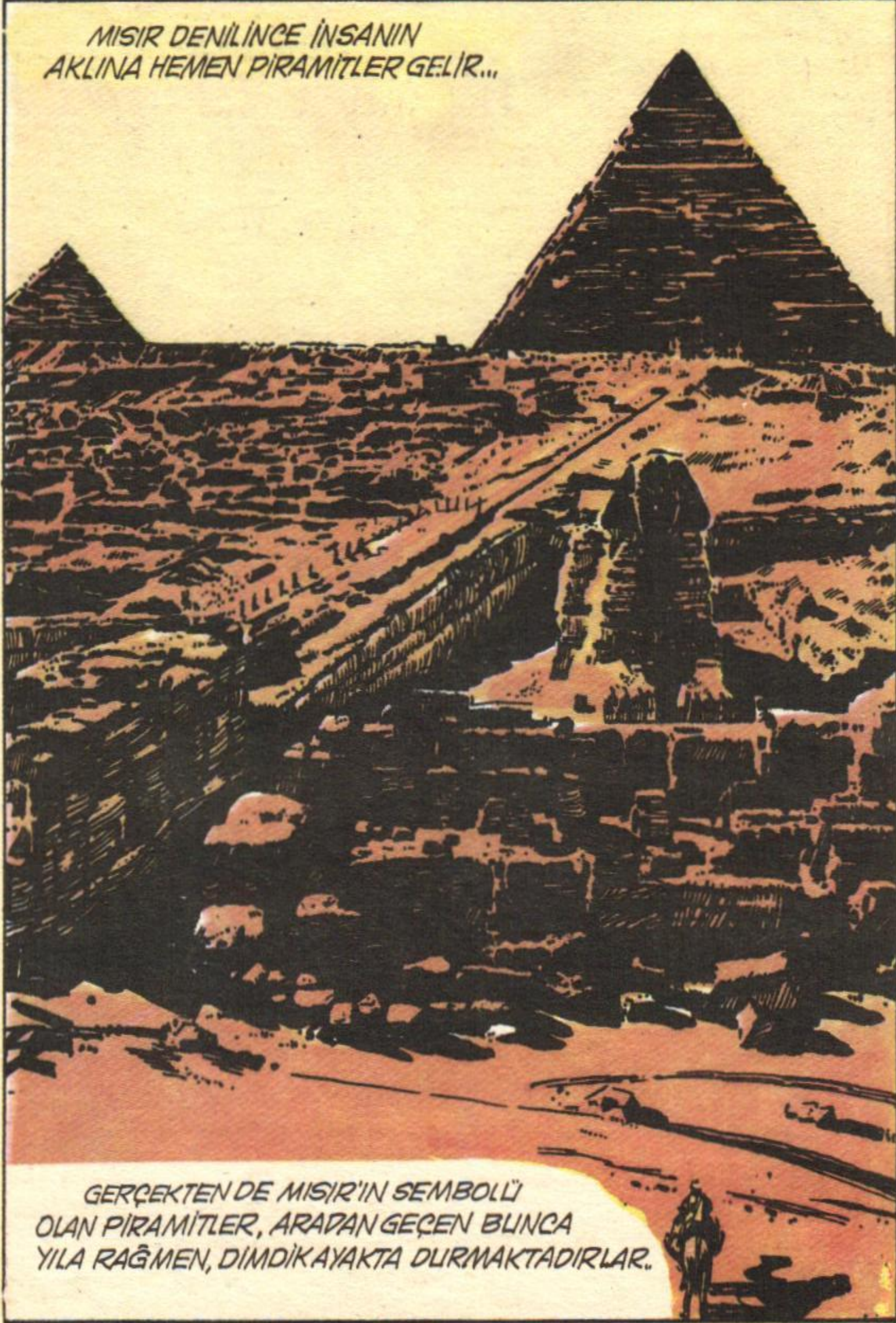
Adres: **KARACAN YAYINLARI,** Basın Sarayı, Cağaloğlu/İstanbul
Tel: 527 00 34 - 526 69 00

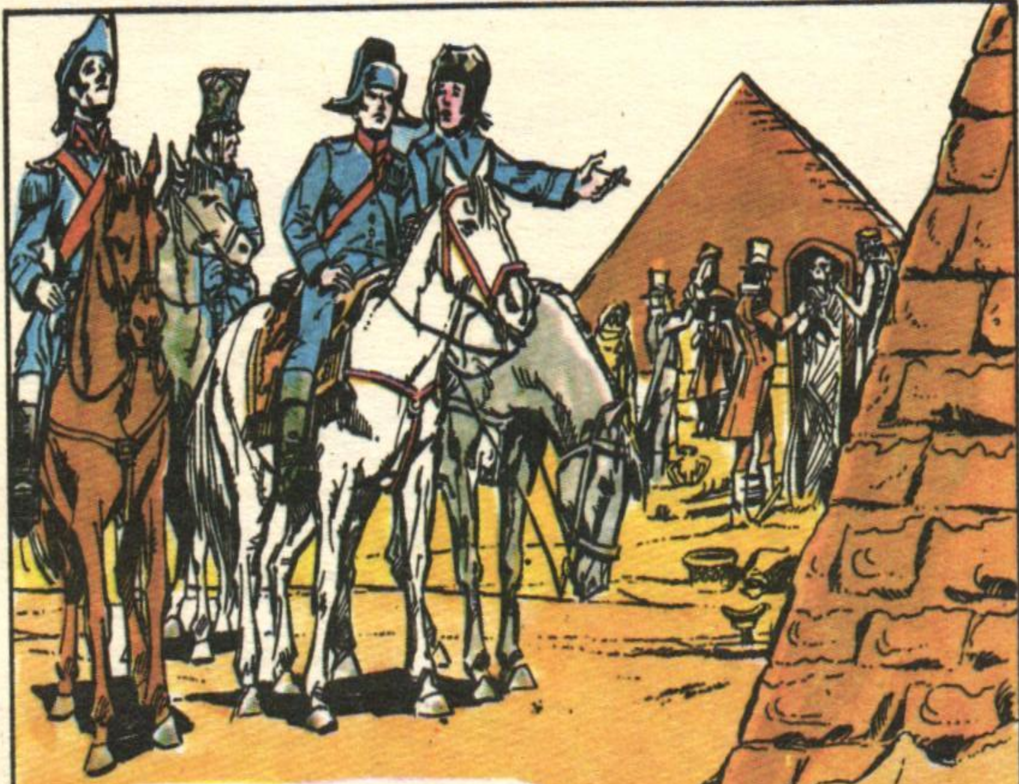
Fiyatı: 200 TL / Kıbrıs'ta: 250 TL

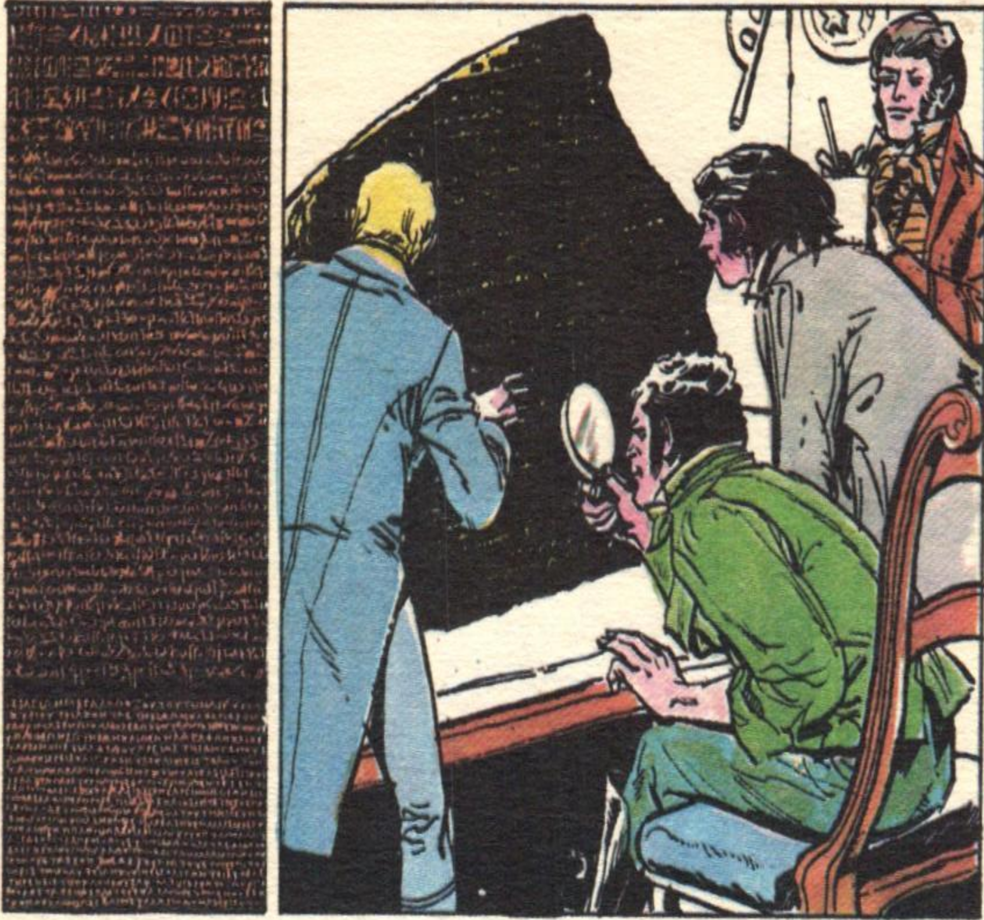
MISIR

MISIR

MISIR DENİLİNCE İNSANIN AKLINA HEMEN PİRAMİTLER GELİR...
GERÇEKTEN DE MISIR'IN SEMBOLÜ OLAN PİRAMİTLER, ARADAN GEÇEN BUNCA YILA RAĞMEN, DİMDİK AYAKTA DURMAKTADIRLAR.

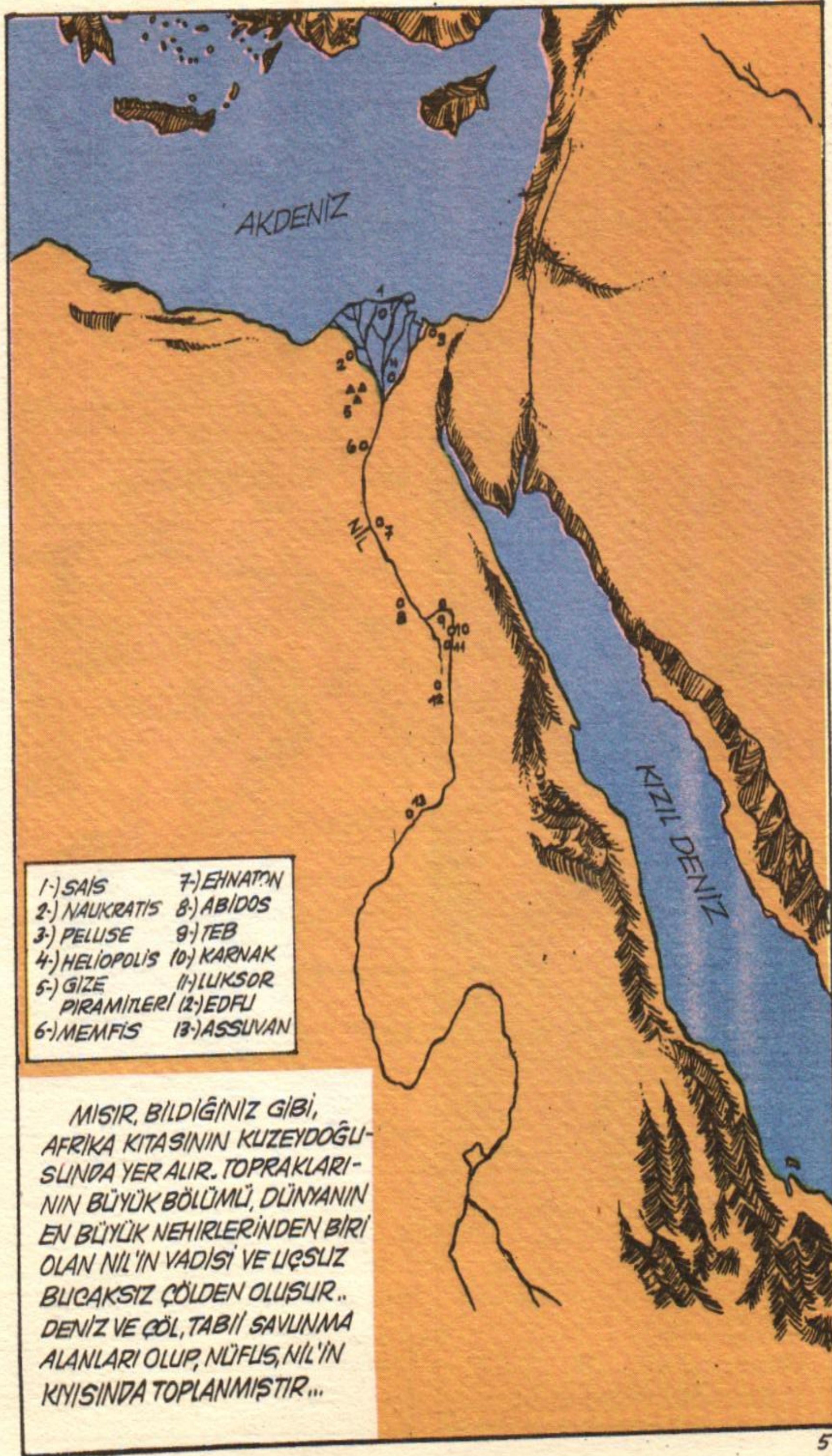

NAPOLYON'UN OSMANLI İDARESİN-
DEKİ MISIR'A SEFERİ SIRASINDA (1798)
YANINDA ÇOK SAYIDA BİLİM ADAMINDAN
OLUŞAN BİR KURUL DA BULUNUYORDU...
BUNLAR BURAYA SAVAŞMAK AMACIYLA DEĞİL....

... ARAŞTIRMALARDA BULUNMAK
ÜZERE GELMİŞLERDİ.. ELDE EDİ-
LEN SONUÇLARIN YAYINLANMA-
SIYLA BİRLİKTE PİRAMİTLER ÜLKE-
SİNE İLGİ BİR ANDA ARTTI...

BİLİM ADAMLARININ BULDUĞU ÖNEMLİ KAYNAKLARDAN BİRİDE, REŞİT ŞEHRİNDE (ROSETTA) ELE GEÇİRİLEN TAŞTI...

AKDENİZ
NİL
KIZIL DENİZ
1-) SAİS
2-) NAUKRATİS
3-) PELUSE
4-) HELİOPOLİS
5-) GİZE PİRAMİTLERİ
6-) MEMFİS
7-) EHNATON
8-) ABİDOS
9-) TEB
10-) KARNAK
11-) LUKSOR
12-) EDFU
13-) ASSUVAN
MISIR, BİLDİĞİNİZ GİBİ, AFRİKA KITASININ KUZEYDOĞUSUNDA YER ALIR. TOPRAKLARININ BÜYÜK BÖLÜMÜ, DÜNYANIN EN BÜYÜK NEHİRLERİNDEN BİRİ OLAN NİL'İN VADİSİ VE UÇSUZ BUCAKSIZ ÇÖLDEN OLUŞUR.. DENİZ VE ÇÖL, TABİİ SAVUNMA ALANLARI OLUP, NÜFUS, NİL'İN KIYISINDA TOPLANMIŞTIR...
5

SULARI AFRİKA'NIN TROPİ-
KAL YAĞMURLARIYLA KABARAN
NİL, YILDA BİR KEZ (HAZİRAN-
ARALIK) YATAĞINDAN ÇIKARAK
TAŞKINLARA SEBEP OLUR...

6

ALTI AY SONRA YAĞMUR-
LARIN DİNMESİYLE YENİDEN
UYSALLAŞIR.. KIYILAR, SULARIN
ÇEKİLMESİYLE BİRİKEN ALÜV-
YONLA BEREKETLİ TOPRAKLARA
DÖNÜŞÜR...

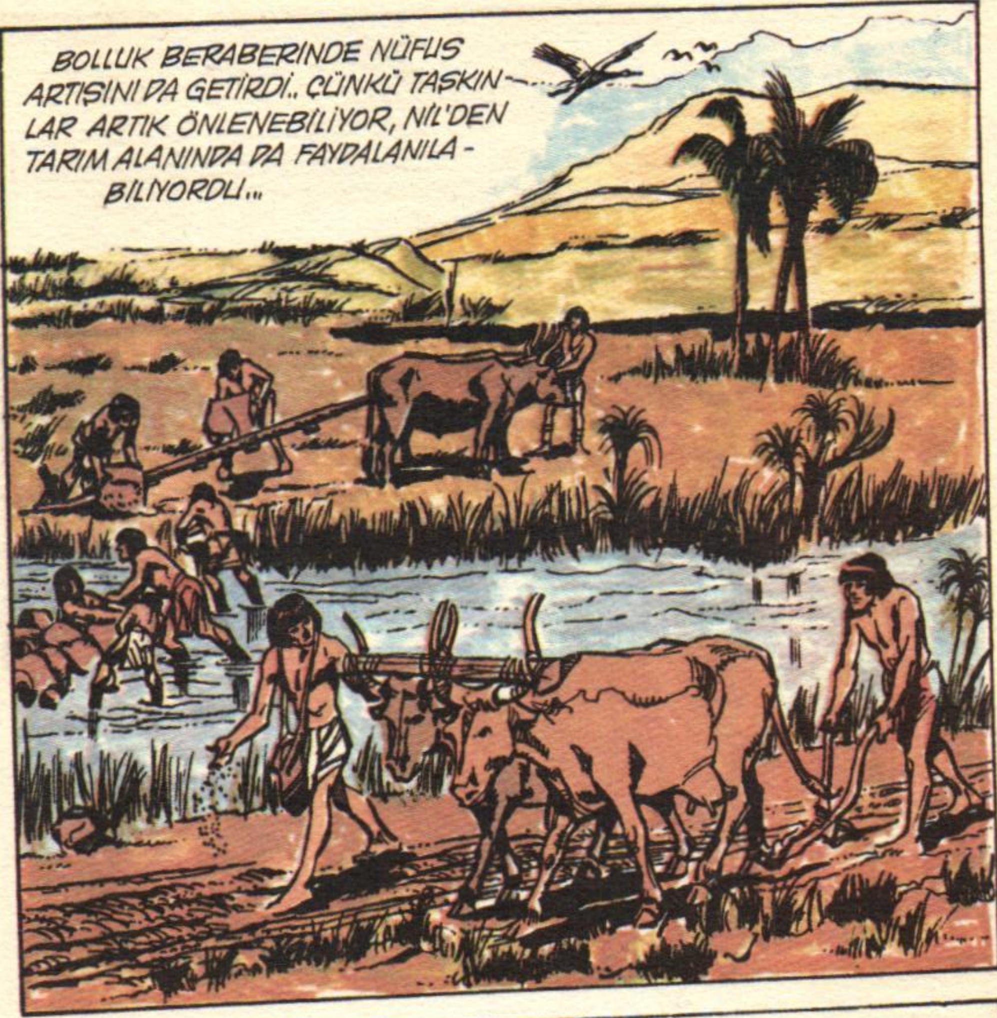

ACABA MISIR'IN İLK HALKI KİMLERDİR?.. BAZI KAYNAKLAR BUNLARIN KUZEY AFRİKA YERLİLERİYLE, ASYA'DAN GELEN KAVİMLERİN KARIŞIMI OLDUĞUNU İLERİ SÜRERLER...

BU İNSANLAR GÜNÜMÜZDEN 10.000 YIL ÖNCE, GÖÇEBE KAVİMLER HALİNDE BURALARA YERLEŞTİLER VE TARIM İLE HAYVANCILIĞIN YAPILDIĞI KÖYLER MEYDANA GELDİ...
7

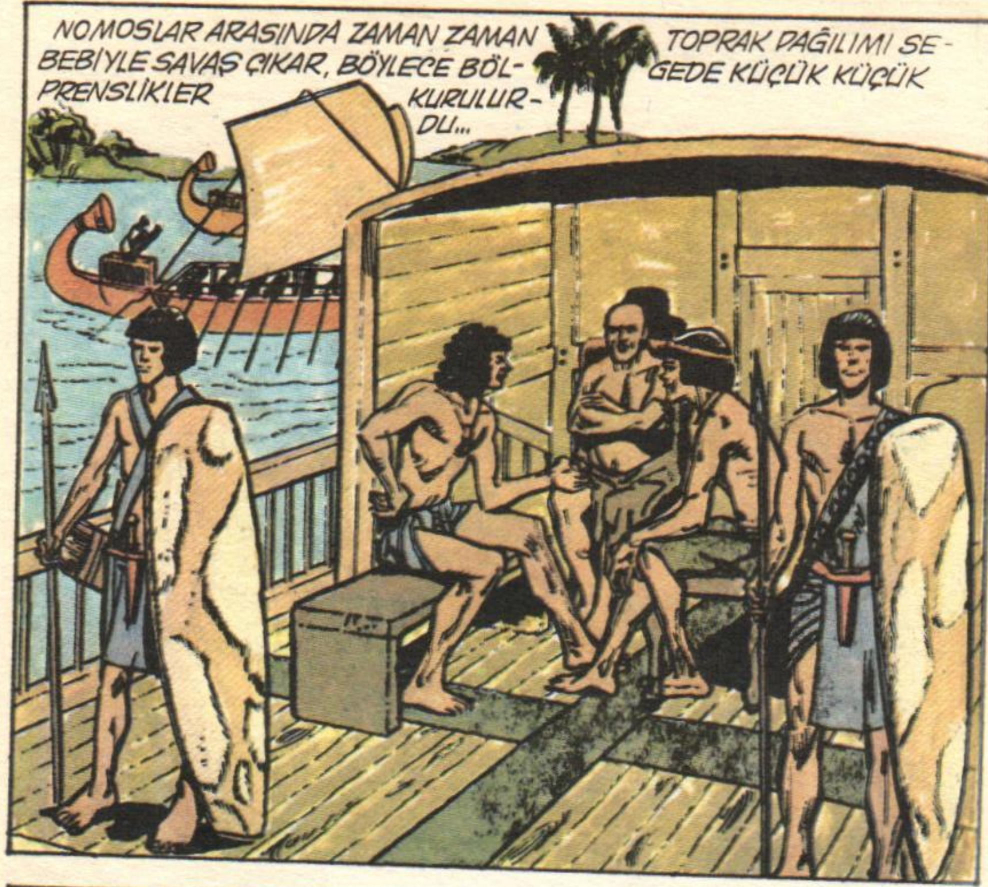

İSLÂM KAYNAKLARI (KUR'AN) BU DÖNEMDE TEK ALLAH AN-LAYIŞINI TEMSİL EDEN PEY-GAMBERLERLE (MUSA, HARUN) TOTEME TAPAN BU İNSANLARIN MÜCADELESİNDEN SÖZ EDER.. KLANLAR HALİNDE YAŞAYAN BU İNSANLAR AYNI TOTEMDEN

8

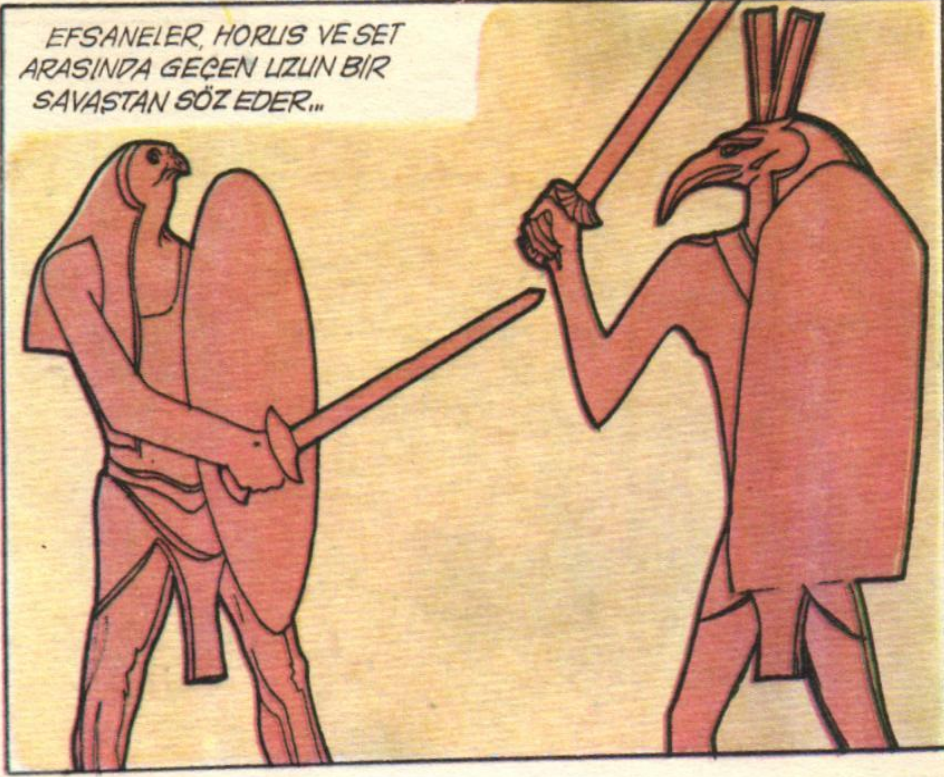

...GELDİKLERİNE İNAN-DIKLARI İÇİN TÜM KLAN ÜYELERİ AKRABA SAYILIR VE BIRBIRLERIYLE EVLENMEZLER-Dİ.. BARIŞ ZAMANI BÜTÜN YETKİLER, EN YAŞLI KLAN ÜYESİNİN, SAVAŞ ZAMANIN-DA İSE EN GÖZÜ PEK VE ATAK OLANINDI...

BOLLUK BERABERİNDE NÜFUS ARTIŞINI DA GETİRDİ.. ÇÜNKÜ TAŞKINLAR ARTIK ÖNLENEBİLİYOR, NİL'DEN TARIM ALANINDA DA FAYDALANILABİLİYORDU...

BUNUN SONUCU OLARAK TARIM ALANLARI GENİŞLEDİ.. KÖYLER "NOMOS"A (ESKİ MISIR'DA EYALET) DÖNÜŞTÜ...
9

NOMOSLAR ARASINDA ZAMAN ZAMAN
TOPRAK DAĞILIMI SE-
BEBİYLE SAVAŞ ÇIKAR, BÖYLECE BÖL-
GEDE KÜÇÜK KÜÇÜK
PRENSLİKLER
KURULUR-
DU...

MISIR, GÜNÜMÜZDEN 5.000 YIL ÖNCE, İKİ KRALLIK TARAFINDAN YÖNETİLİYORDU..HORUS'A BAĞLI OLAN YUKARI MISIR.....
.... VE SETH'E (SET) BAĞLI OLAN AŞAĞI MISIR...
10

EFSANELER, HORUS VE SET ARASINDA GEÇEN UZUN BİR SAVAŞTAN SÖZ EDER...

SONUNDA KRAL **MENES** AŞAĞI MISIR'I YENMİŞ VE İKİ KRALLIĞI BİRLEŞTİRMİŞTİR.. I. SÜLALE DEVRİNİN BAŞLADIĞI BU DÖNEME **TİNİS DEVRİ** ADI VERİLİR.. (M.Ö. 3100-M.Ö. 2800)
11

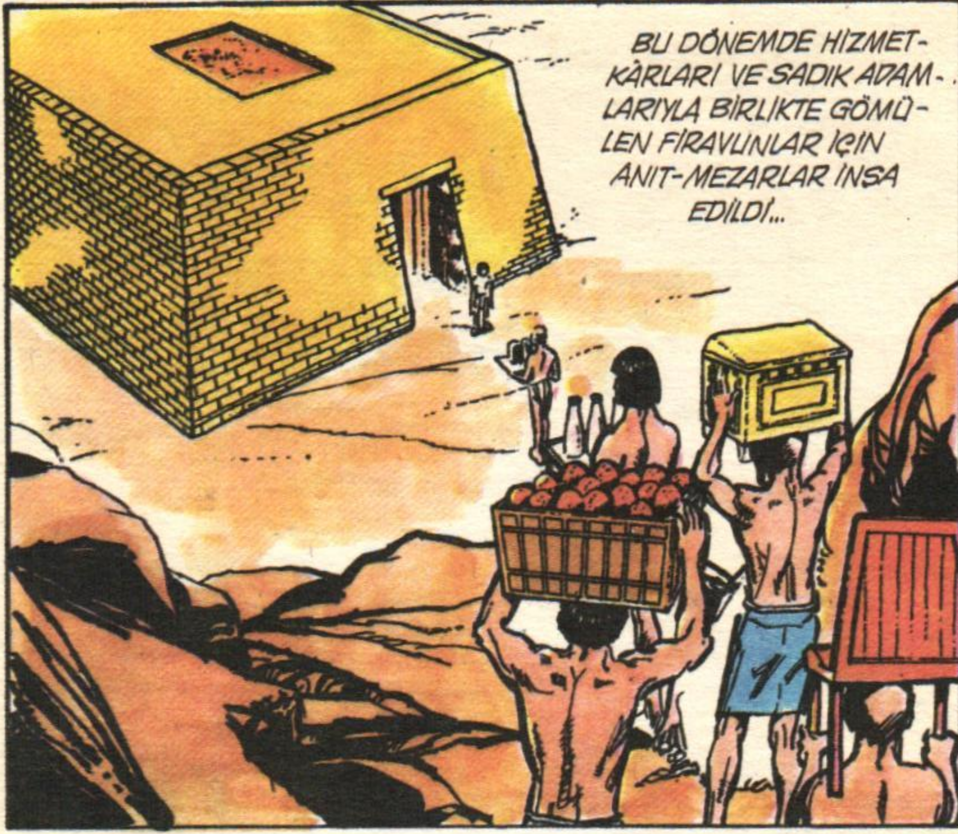

BU İKİ ASIR BOYUNCA MISIR,
MUTLAK MONARŞİYLE YÖNE-
TİLDİ.. ÜLKENİN TEK
HAKİMİ OLAN FİRAVUN-
LARIN, TANRI SOYUN-
DAN GELDİKLERİNE
İNANILIRDI...

TİCARET, KARA VE DENİZ YOLUNDAN
YAPILIRDI.. İHTİYAÇ FAZLASI TARIM ÜRÜN-
LERİ, ODUN, MADEN, MERMER, CAM GİBİ
ÜRÜNLERLE DEĞİŞ-TO-
KUŞ EDİLİR, DAHA SONRA
BUNLARDAN ÇEŞİTLİ ARAÇ
GEREÇ, SÜS EŞYASI,
SİLAH VE MÜCEVHER
YAPILIRDI...

ARKAİK DEVİRLE BİRLİKTE
TARİHÖNCESİ DÖNEM SONA ERDİ
VE YAZIYA GEÇİLDİ...

ÖNEMLİ HER OLAY
KÂTİPLER TARAFINDAN GÜNÜ
GÜNÜNE KÂĞIDA AKTARILIRDI...

13

BU DÖNEMDE HİZMET-
KÂRLARI VE SADIK ADAM-
LARIYLA BİRLİKTE GÖMÜ-
LEN FİRAVUNLAR İÇİN
ANIT-MEZARLAR İNŞA
EDİLDİ...

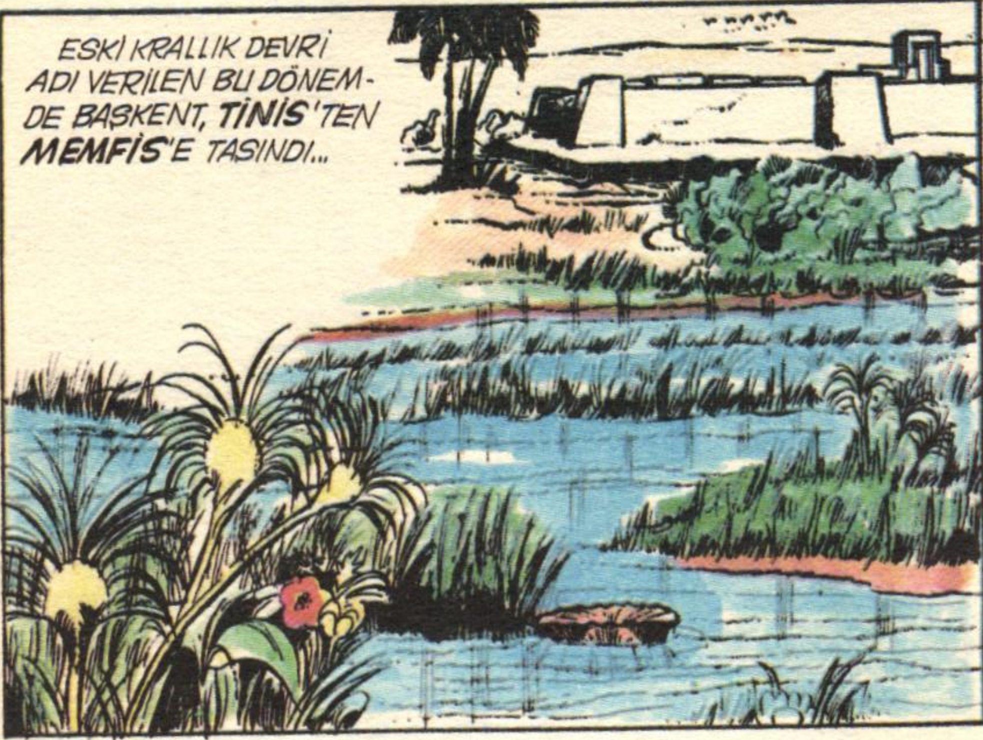

FİRAVUNUN SON
İKAMETGÂHI OLARAK
KABUL EDİLEN BU MEZAR-
LAR, GENİŞ ALANLARI
KAPLIYORDU...

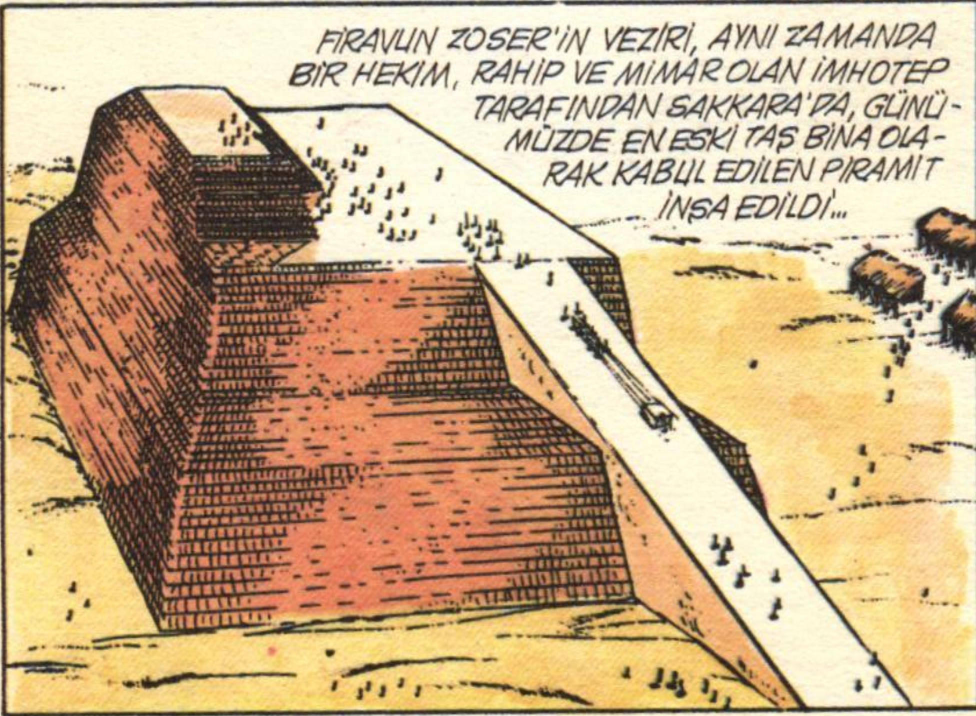
14

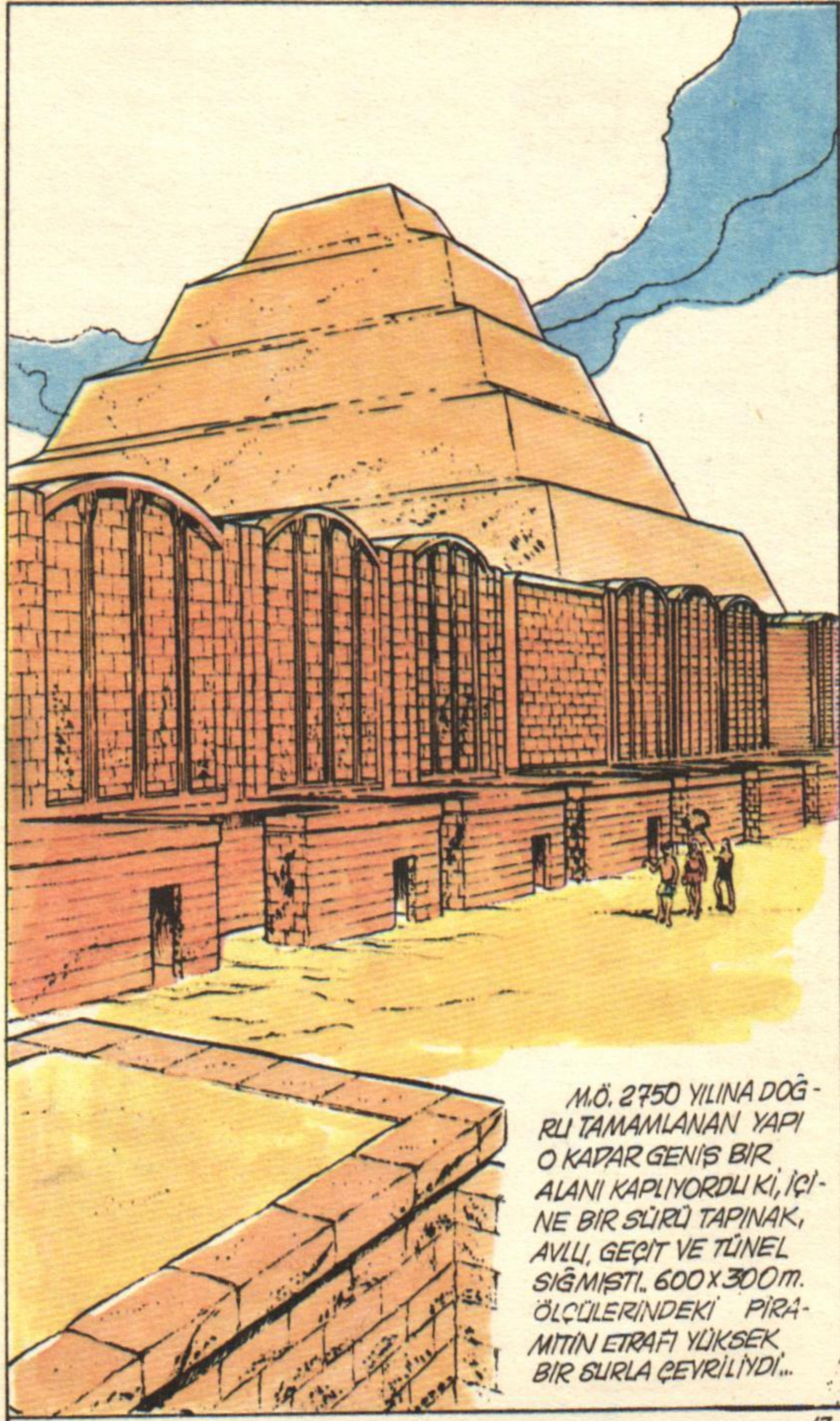

İÇİNDE AYRICA ÖLÜMDEN SONRA YAŞANILAN İKİNCİ HAYAT İÇİN GEREKLİ YİYECEK, GİYECEK, SİLAH VE ÇEŞİTLİ EŞYA İLE FİRAVUNUN HAZİNESİNİN KORUNDUĞU BÖLÜMLER VARDI...

PİRAMİT ADI VERİLEN BU ANIT-MEZARLARIN EN GÖSTERİŞLİLERİ, III. SÜLALE DEVRİNE RASTLAR.. (M.Ö. 2800-M.Ö. 2300)...

15

ESKİ KRALLIK DEVRİ ADI VERİLEN BU DÖNEMDE BAŞKENT, TİNİS'TEN MEMFİS'E TAŞINDI...

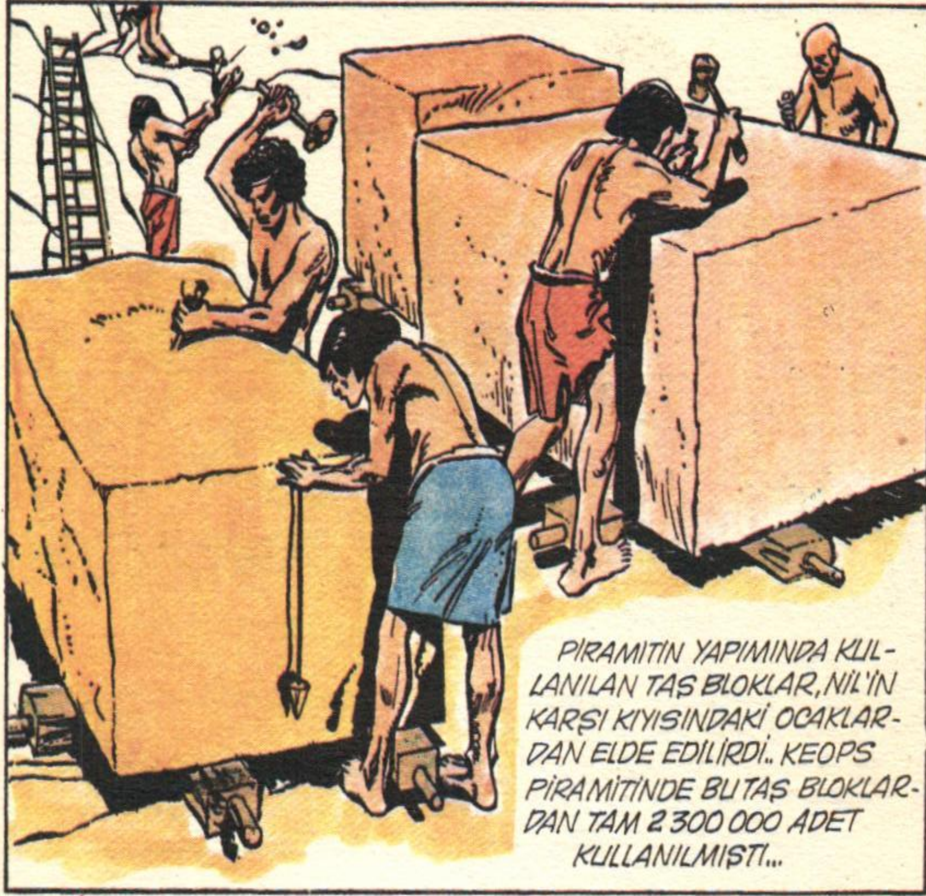

FİRAVUN ZOSER'İN VEZİRİ, AYNI ZAMANDA BİR HEKİM, RAHİP VE MİMAR OLAN İMHOTEP TARAFINDAN SAKKARA'DA, GÜNÜMÜZDE EN ESKİ TAŞ BİNA OLARAK KABUL EDİLEN PİRAMİT İNŞA EDİLDİ...
16

M.Ö. 2750 YILINA DOĞRU TAMAMLANAN YAPI O KADAR GENİŞ BİR ALANI KAPLIYORDU Kİ, İÇİNE BİR SÜRÜ TAPINAK, AVLU, GEÇİT VE TÜNEL SIĞMIŞTI.. 600 x 300 m. ÖLÇÜLERİNDEKİ PİRAMİTİN ETRAFI YÜKSEK BİR SURLA ÇEVRİLİYDİ...
17

MEMFISLİ FİRAVUNLARIN HÜKÜM SÜRDÜĞÜ BU DÖNEME "MEMFİS SÜLALESİ DEVRİ" VEYA "PİRAMİTLER DÖNEMİ" ADI VERİLİR...

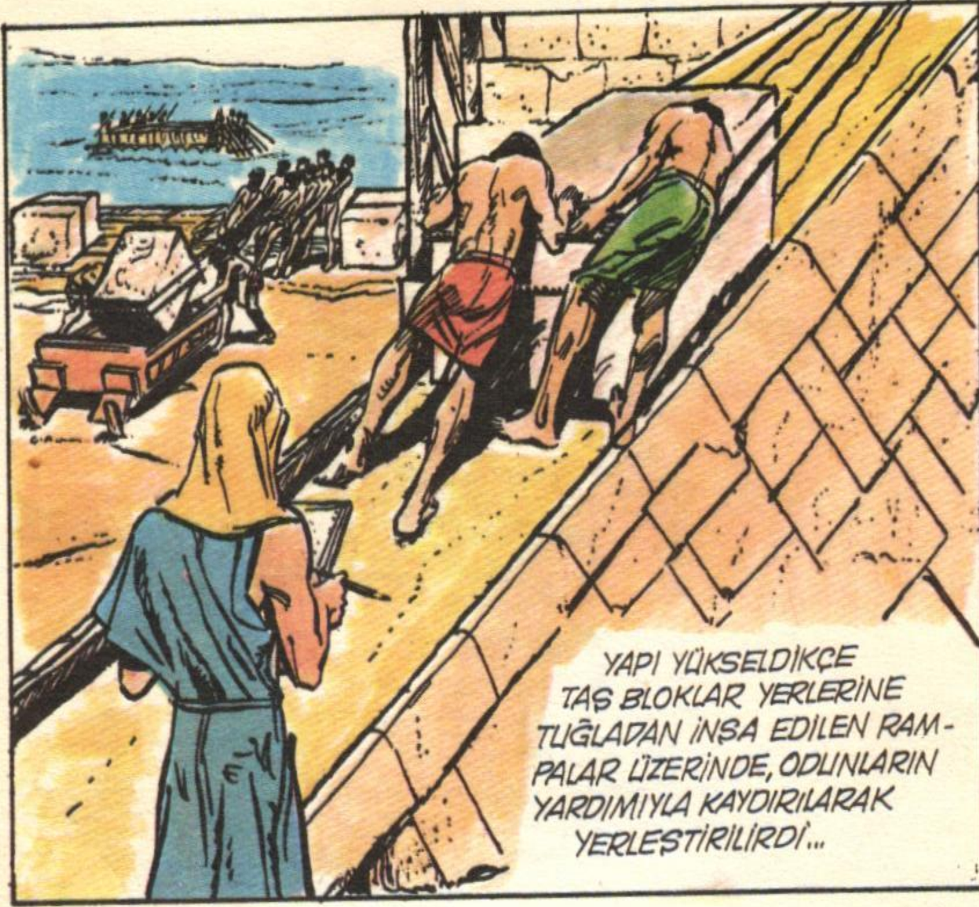

50 YIL SONRA, FİRAVUN **KEOPS** TARAFINDAN **GİZE**'DE, DÜNYANIN YEDİ HARİKASINDAN BİRİ OLARAK KABUL EDİLEN PİRAMİT YAPTIRILMAYA BAŞLANDI..(TABAN KENARI 230 m. YÜKSEKLİK 150m.)

18

PİRAMİTİN YAPIMINDA KULLANILAN TAŞ BLOKLAR, NİL'İN KARŞI KIYISINDAKİ OCAKLARDAN ELDE EDİLİRDİ.. KEOPS PİRAMİTİNDE BU TAŞ BLOKLARDAN TAM 2 300 000 ADET KULLANILMIŞTI...

DEMİRİN VE TEKERLEĞİN HENÜZ BİLİNMEDİĞİ BU DÖNEMDE, BAZILARI 15 TON AĞIRLIĞINDA OLAN BU TAŞLARIN TAŞINMALARI PROBLEM YARATIYORDU...

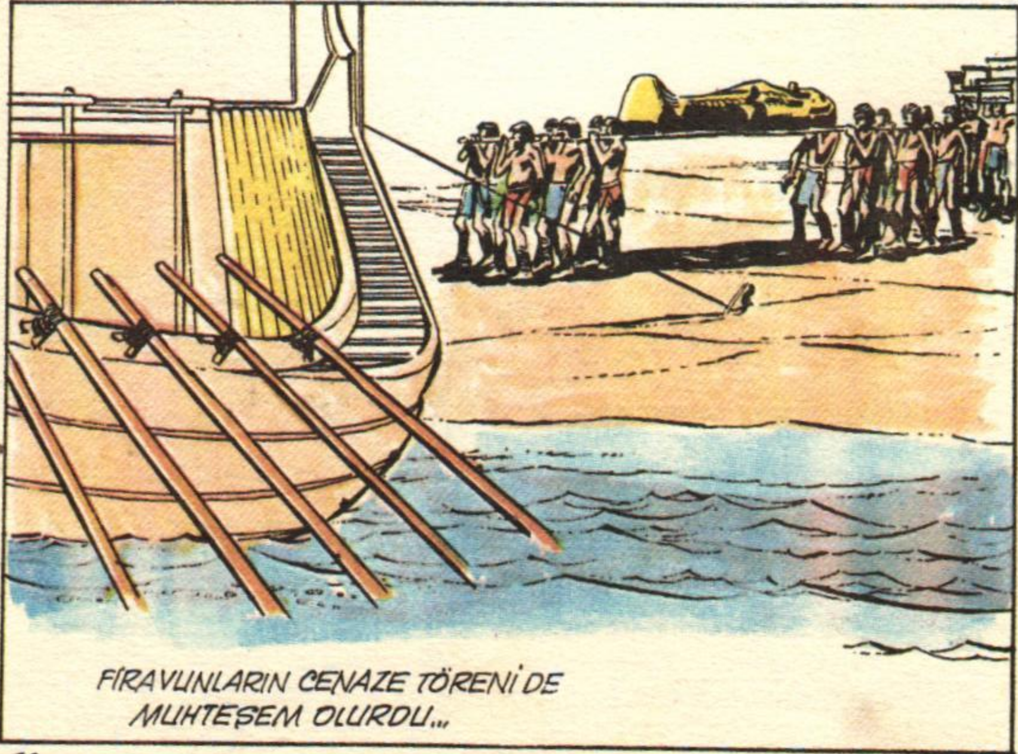
19

YAPI YÜKSELDİKÇE
TAŞ BLOKLAR YERLERİNE
TUĞLADAN İNŞA EDİLEN RAM-
PALAR ÜZERİNDE, ODUNLARIN
YARDIMIYLA KAYDIRILARAK
YERLEŞTİRİLİRDİ...

100.000'DEN FAZLA İNSAN
TAM 23 YIL BOYUNCA PİRAMİTİ
ZAMANINDA TAMAMLAMAK İÇİN
EMEK HARCADI...

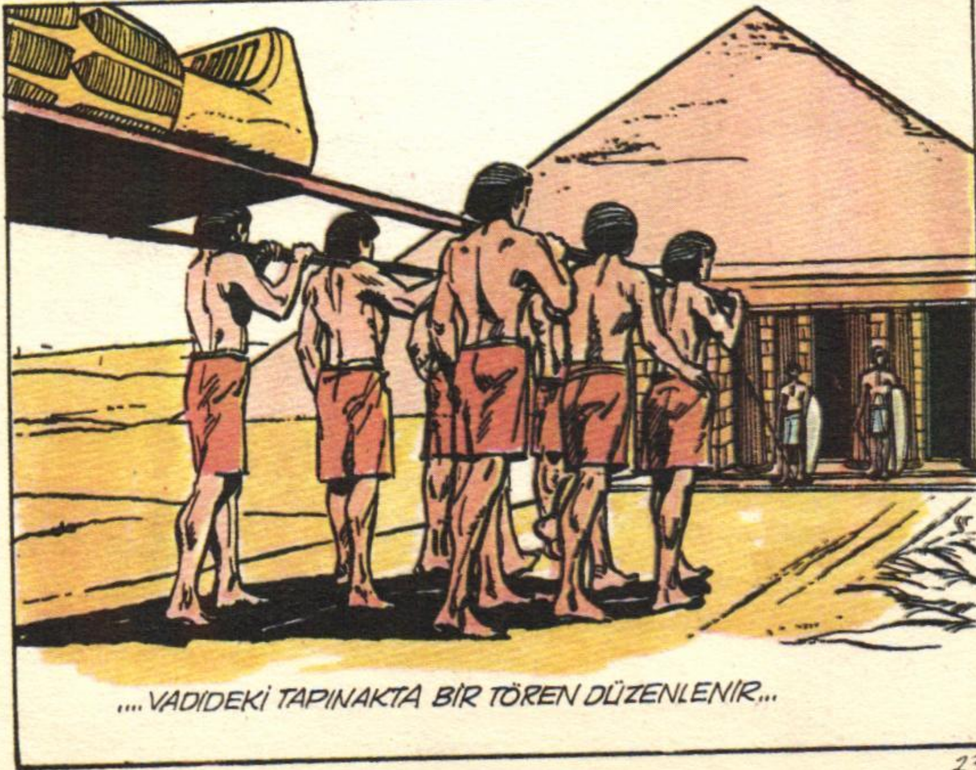
20

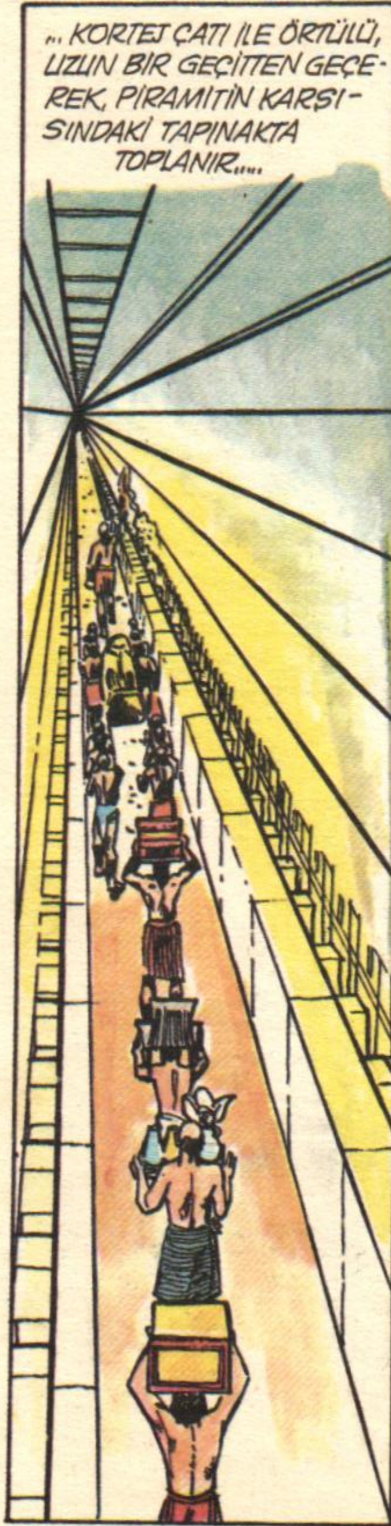
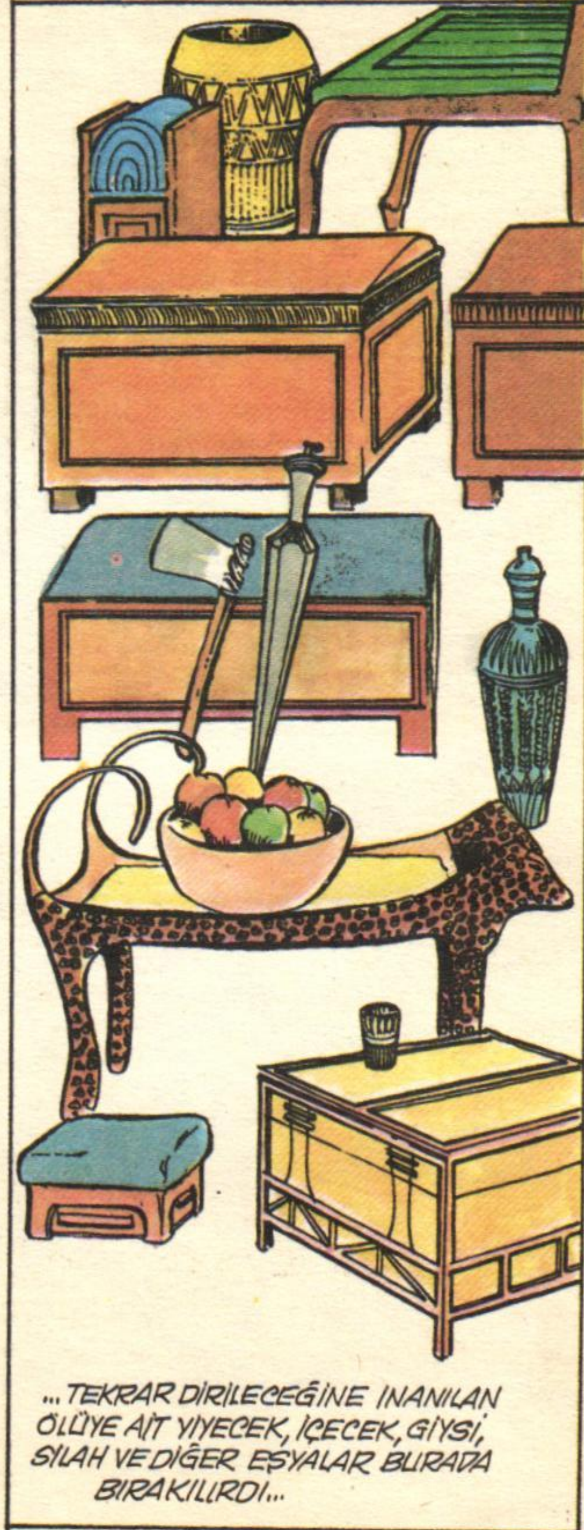

ARKEOLOGLAR TARAFINDAN BULUNAN ÇOK SAYIDA FİRAVUN MUMYASI, BU SAYEDE GÜNÜMÜZE KADAR BOZULMADAN GELEBİLMİŞLERDİR...

FİRAVUNLARIN CENAZE TÖRENİ DE MUHTEŞEM OLURDU...

22

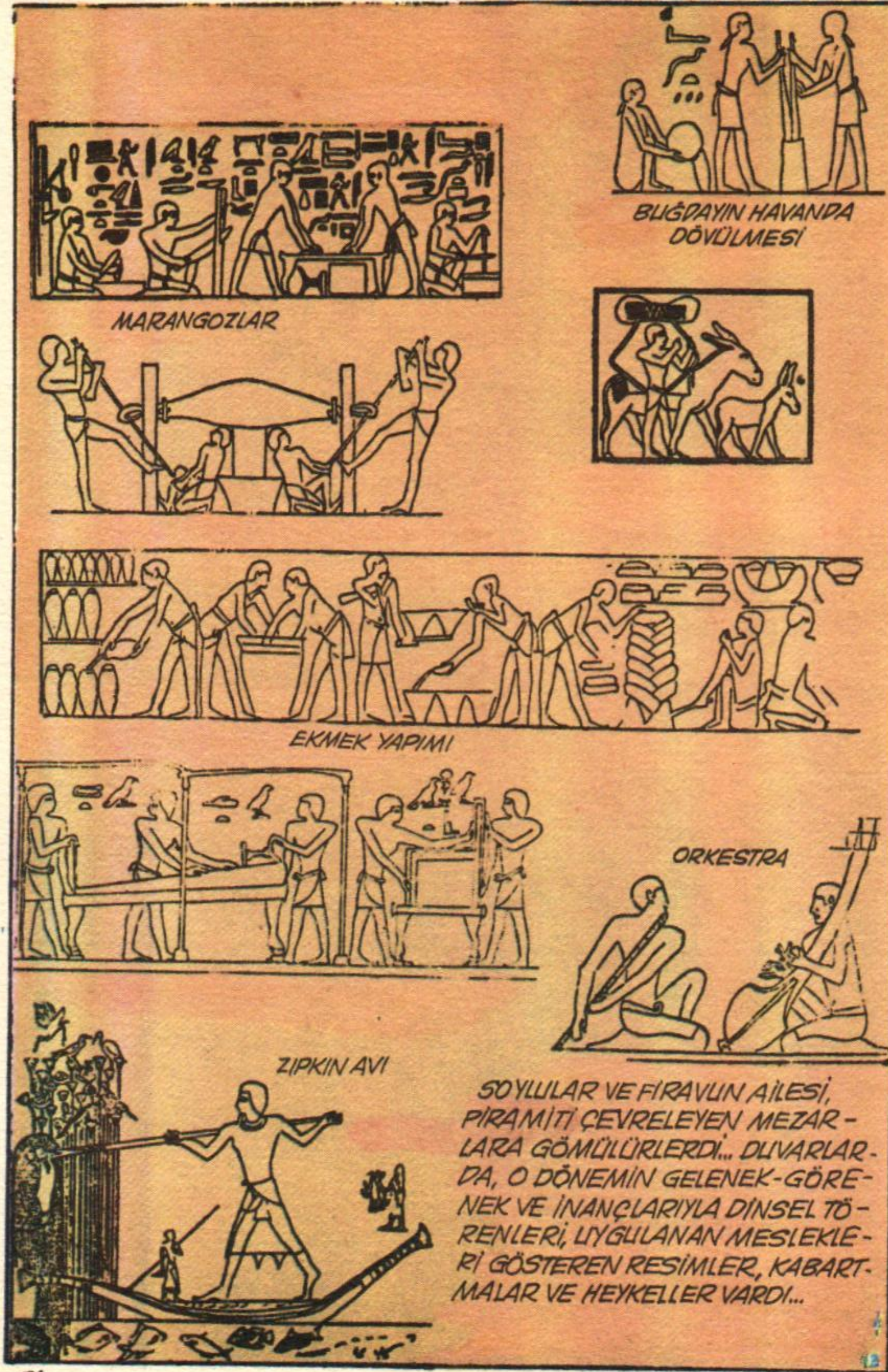

TAŞ SANDUKA, SALTANAT KAYIĞI
İLE PİRAMİTİN YAKININA KADAR TAŞINIR.....

....VADİDEKİ TAPINAKTA BİR TÖREN DÜZENLENİR...
23

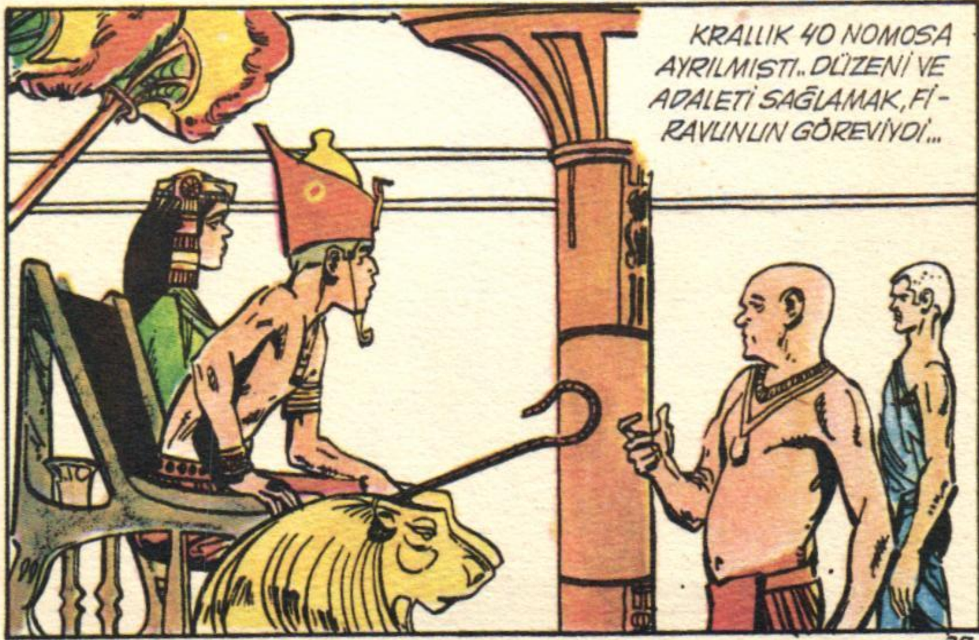

... KORTEJ ÇATI İLE ÖRTÜLÜ, UZUN BİR GEÇİTTEN GEÇE-REK, PİRAMİTİN KARŞI-SINDAKİ TAPINAKTA TOPLANIR....
24

... TEKRAR DİRİLECEĞİNE İNANILAN ÖLÜYE AİT YİYECEK, İÇECEK, GİYSİ, SİLAH VE DİĞER EŞYALAR BURADA BIRAKILIRDI...

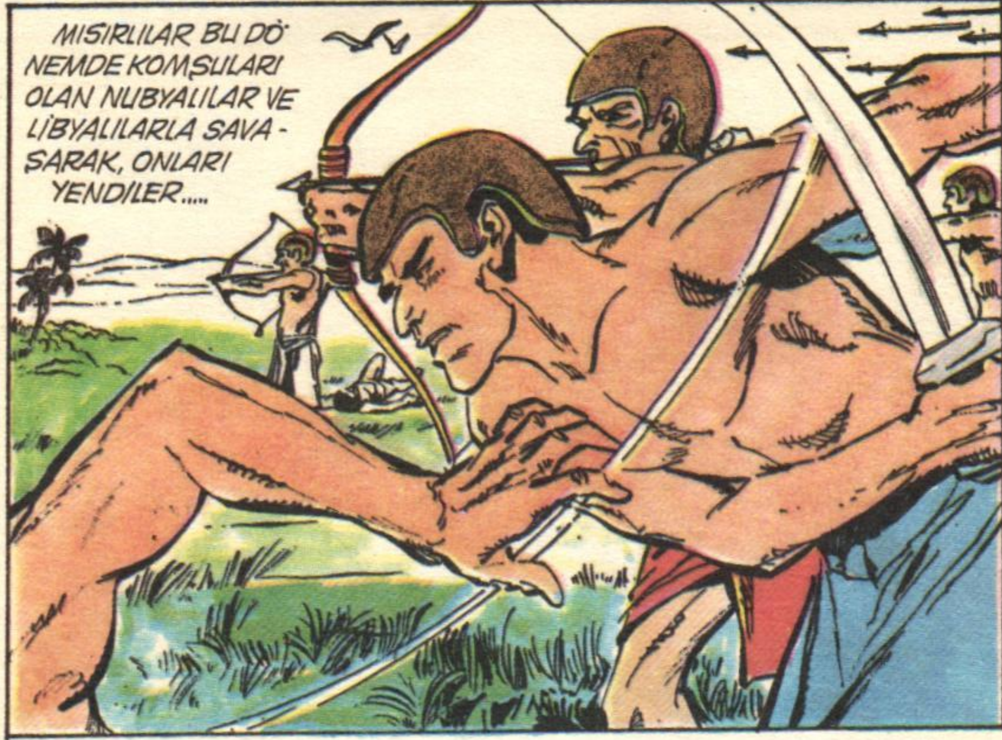

DAHA SONRA TAŞ
SANDUKA PİRAMİTİN
İÇİNDEKİ MEZAR ODASINA
TAŞINIR.....

....ODANIN KAPISI SONSUZLUĞU
İFADE ETMEK ÜZERE ÖR ÜLÜRDÜ...

BUĞDAYIN HAVANDA DÖVÜLMESİ
MARANGOZLAR
EKMEK YAPIMI
ORKESTRA
ZIPKIN AVI
SOYLULAR VE FİRAVUN AİLESİ, PİRAMİTİ ÇEVRELEYEN MEZAR-LARA GÖMÜLÜRLERDİ... DUVARLAR-DA, O DÖNEMİN GELENEK-GÖRE-NEK VE İNANÇLARIYLA DİNSEL TÖ-RENLERİ, UYGULANAN MESLEKLE-Rİ GÖSTEREN RESİMLER, KABART-MALAR VE HEYKELLER VARDI...
26

PİRAMİTLER DÖNEMİNDE MISIR EN PARLAK DEVRİNİ YAŞADI.. PİRAMİTLERİN YANI SIRA KANALLAR, TAPINAKLAR, TAHIL AMBARLARI VE DİĞER YAPILAR İNŞA EDİLDİ...

KRALLIK 40 NOMOSA AYRILMIŞTI.. DÜZENİ VE ADALETİ SAĞLAMAK, FİRAVUNUN GÖREVİYDİ...
27

MISIRLILAR BU DÖNEMDE KOMŞULARI OLAN NUBYALILAR VE LİBYALILARLA SAVAŞARAK, ONLARI YENDİLER....

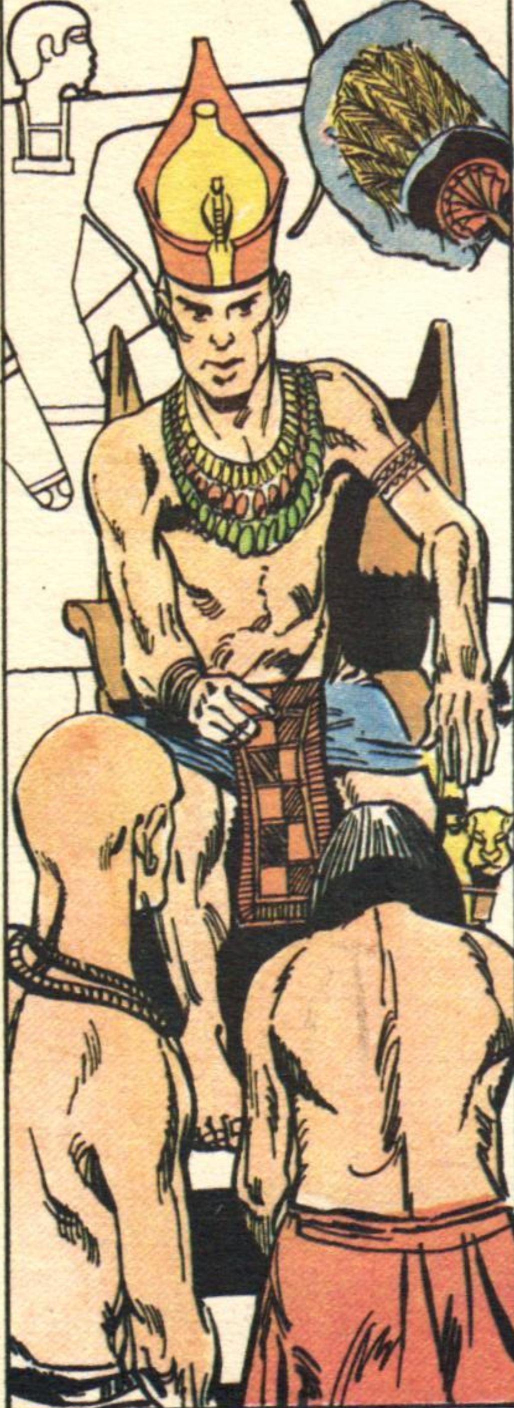

.... VE ÜLKELERİNE ÇOK SAYIDA ESİR VE GANİMETLE GERİ DÖNDÜLER...

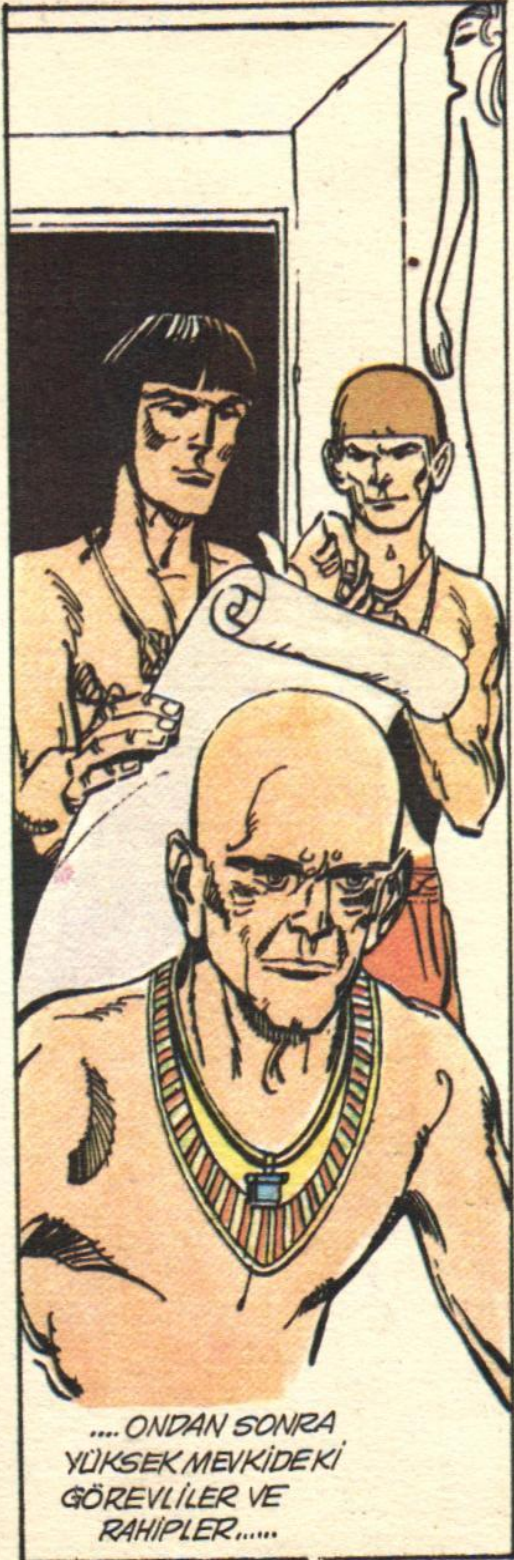
28

IV. SÜLÂLE DEVRİNDE KEOPS PİRAMİTİNİN YANINA, FİRAVUN KEFREN VE MİKE-RİNOS TARAFINDAN İKİ PİRAMİT DAHA YAPTIRILDI...

BUNLAR, İLKİNDEN BİRAZ DAHA KÜÇÜKTÜLER.. KEFREN PİRAMİTİ İLE BİRLİKTE, İNSAN BAŞLI, ASLAN GÖVDELİ BİR SFENKS YÜKSELİYORDU... SFENKSİN YÜZÜ, FİRAVUNUN YÜZÜ ÖRNEK ALINARAK YONTULMUŞTU...

29

MISIR'IN SOSYAL YAPISIDA, TIPKI BİR PİRAMİTE BENZERDİ.. EN ÜSTTE FİRAVUN.....

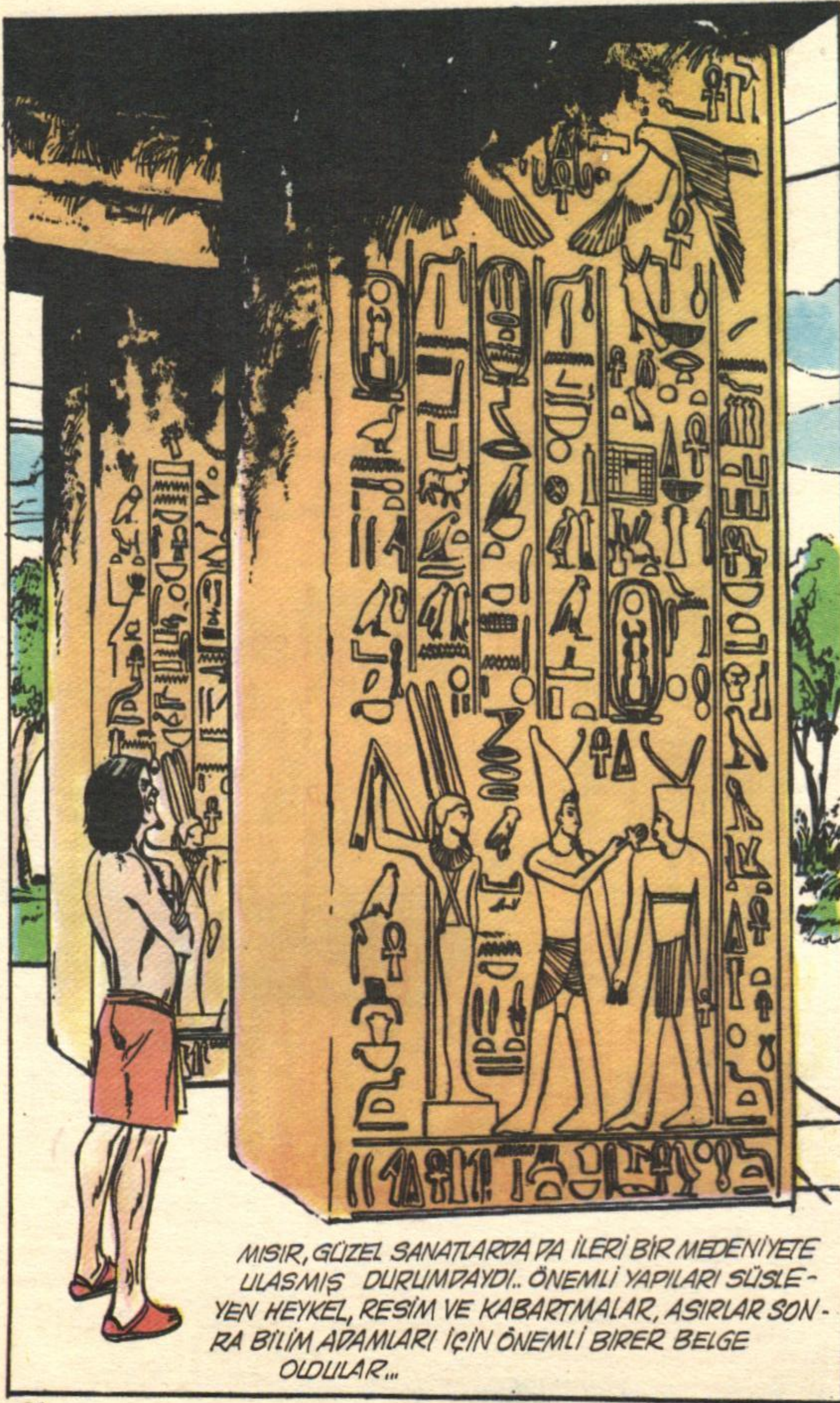

....ONDAN SONRA YÜKSEK MEVKİDEKİ GÖREVLİLER VE RAHİPLER......

30

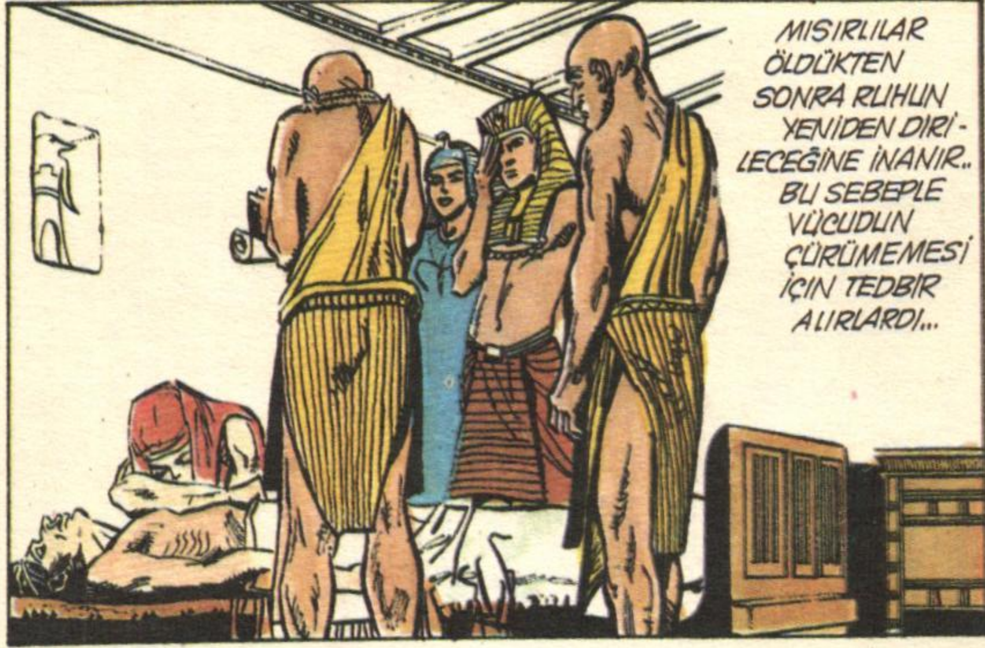

.... EN ALTTA, ÖZELLİKLE
NÜFUSUN BÜYÜK BÖLÜMÜNÜ
OLUŞTURAN KÖYLÜLER VE ....

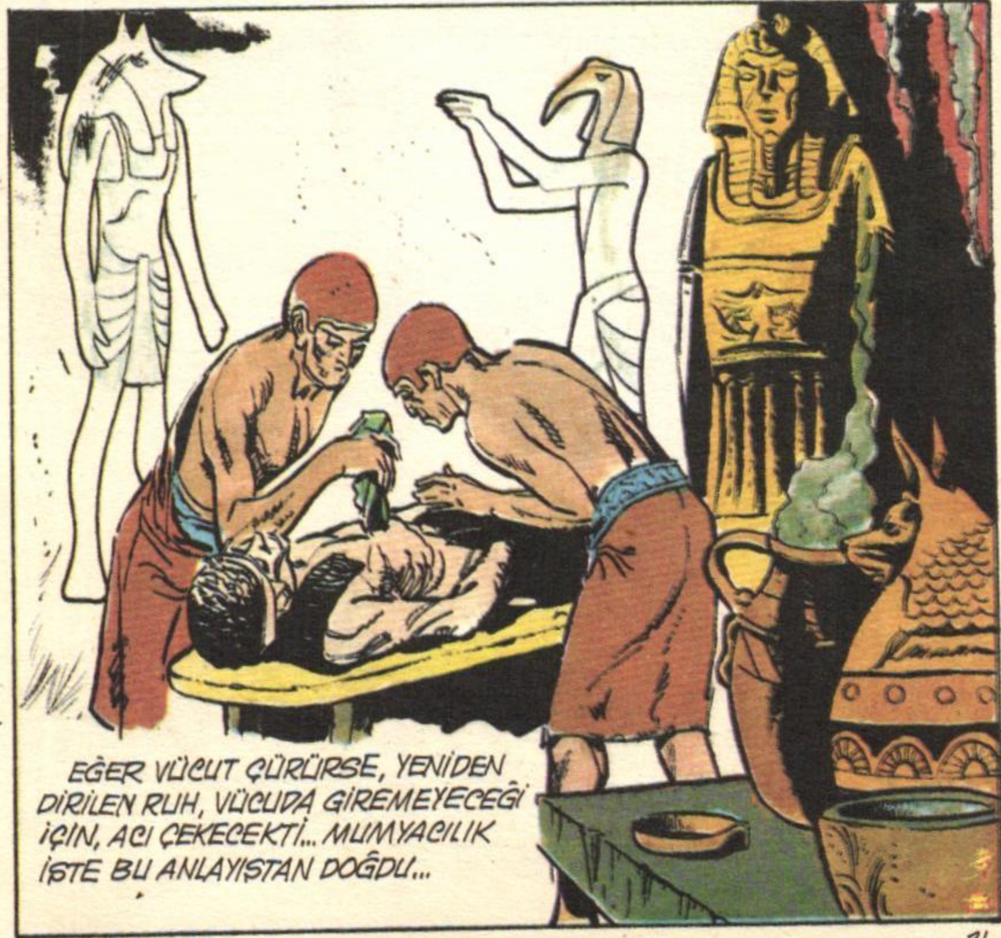

.... ZANAATKÂRLARDAN
OLUŞAN HALK VARDI...

31

MISIR, GÜZEL SANATLARDA DA İLERİ BİR MEDENİYETE ULASMIŞ DURUMDAYDI.. ÖNEMLİ YAPILARI SÜSLE-YEN HEYKEL, RESİM VE KABARTMALAR, ASIRLAR SON-RA BİLİM ADAMLARI İÇİN ÖNEMLİ BİRER BELGE OLDULAR...

32

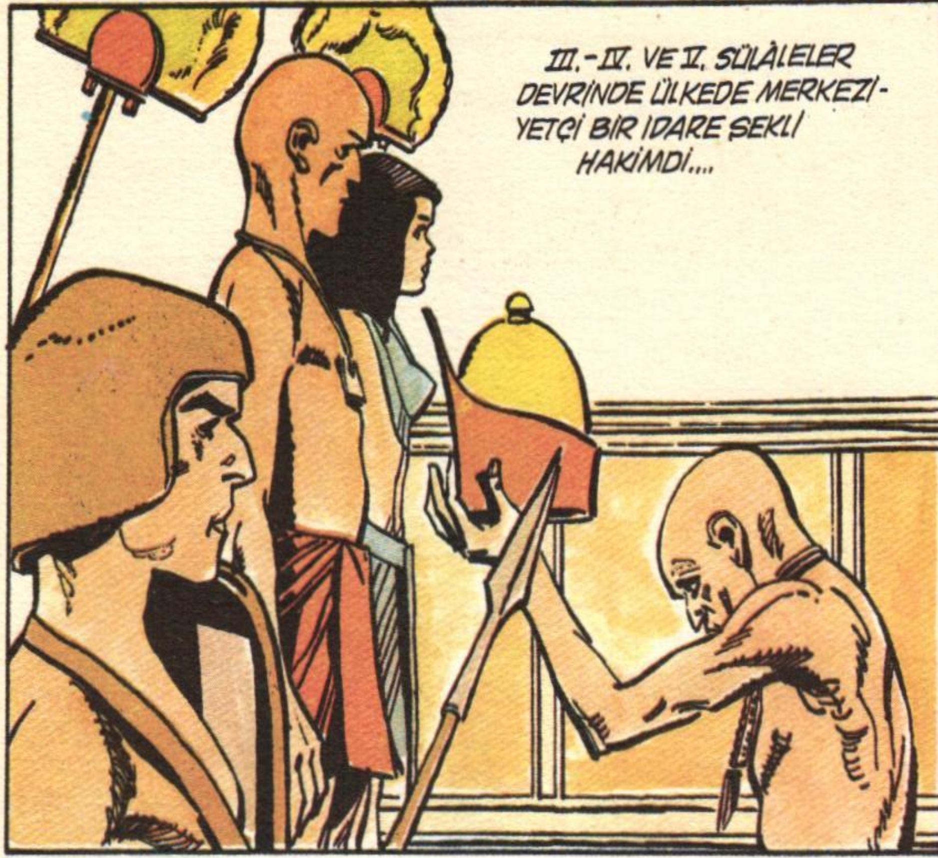

MISIRLILAR ÖLDÜKTEN SONRA RUHUN YENİDEN DİRİLECEĞİNE İNANIR.. BU SEBEPLE VÜCUDUN ÇÜRÜMEMESİ İÇİN TEDBİR ALIRLARDI...

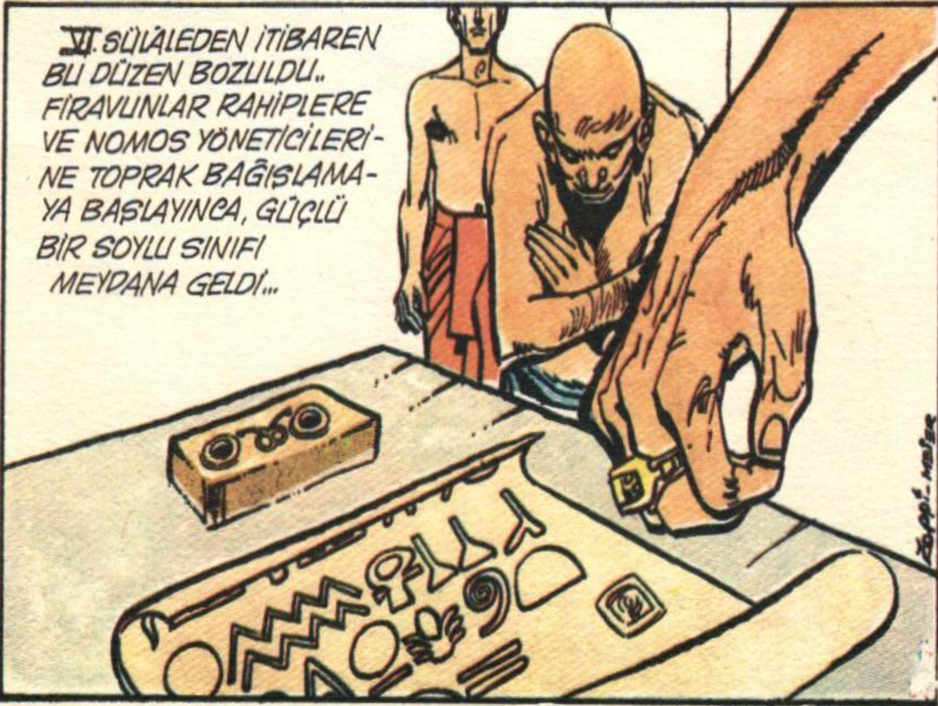

EĞER VÜCUT ÇÜRÜRSE, YENİDEN DİRİLEN RUH, VÜCUDA GİREMEYECEĞİ İÇİN, ACI ÇEKECEKTİ... MUMYACILIK İŞTE BU ANLAYIŞTAN DOĞDU...
21

SANAT ESERLERİNİN ÇOĞUNDA KONU, MISIR TANRILARI, ÖZELLİKLE GÜNEŞ TANRISI RA İDİ...

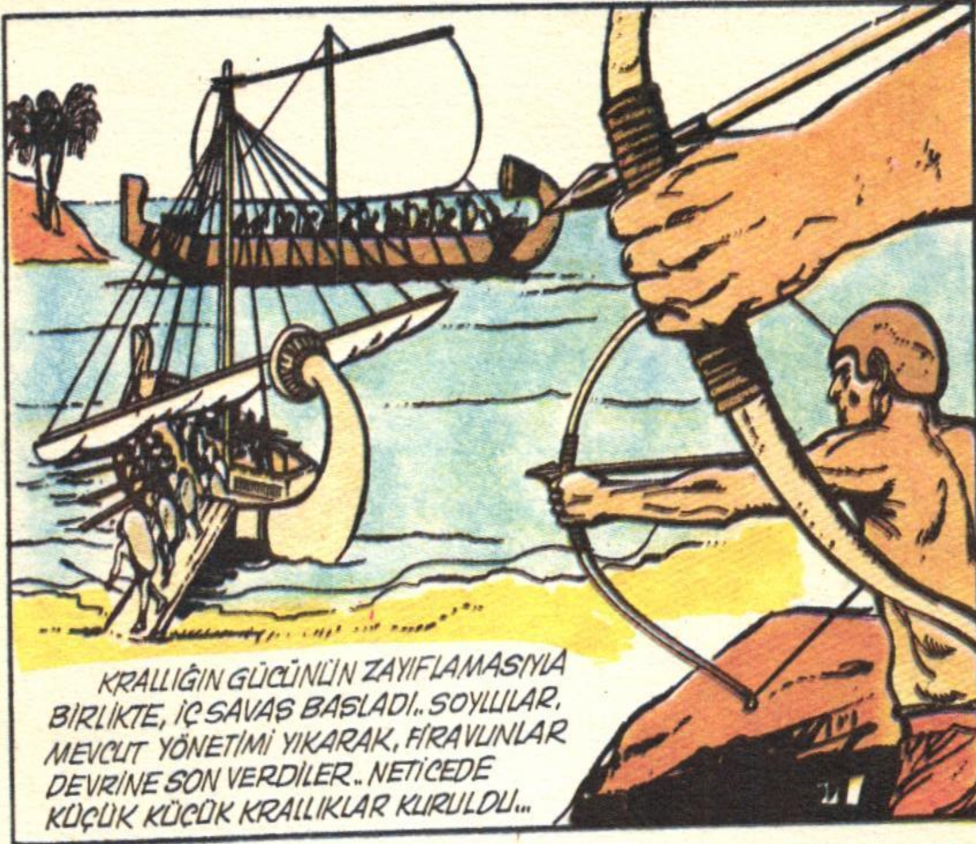

EN BÜYÜK TAPINAKLAR RA ADINA İNŞA EDİLİRDİ...

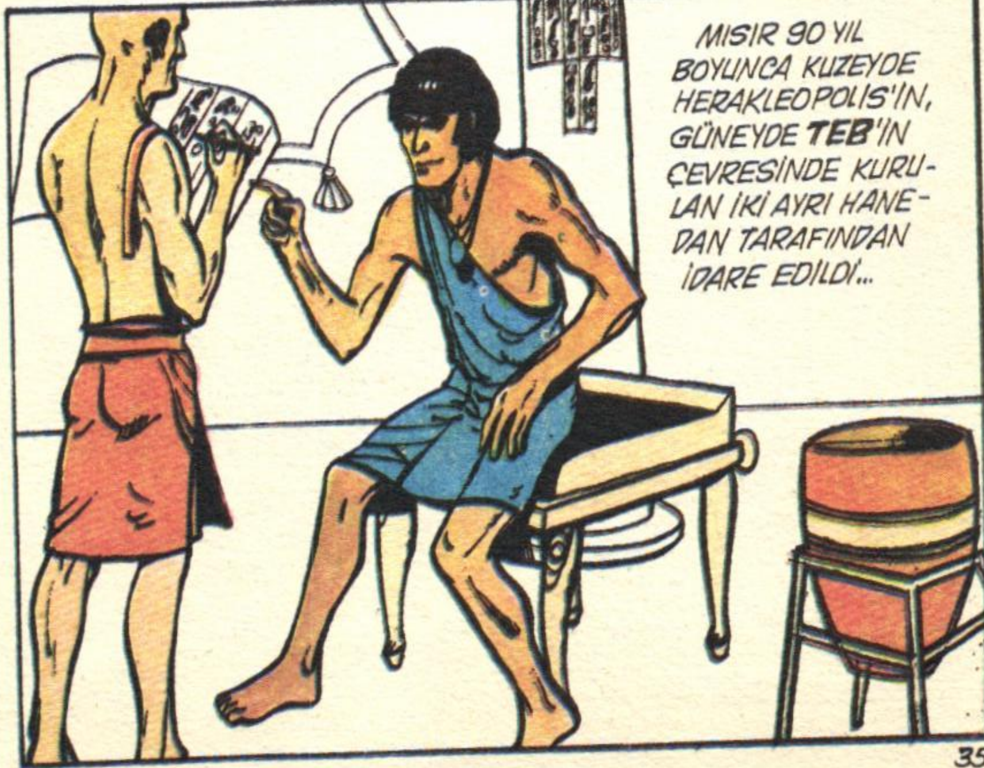
33

III.-IV. VE V. SÜLÂLELER DEVRİNDE ÜLKEDE MERKEZİYETÇİ BİR İDARE ŞEKLİ HAKİMDİ....

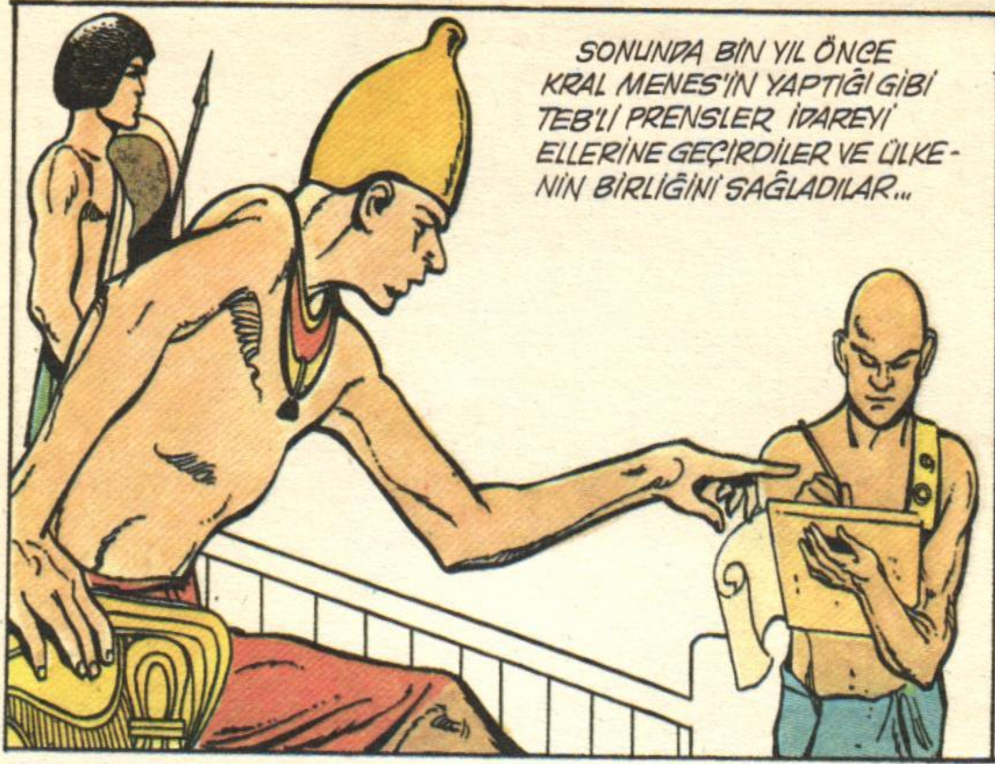

VI. SÜLÂLEDEN İTİBAREN BU DÜZEN BOZULDU.. FİRAVUNLAR RAHİPLERE VE NOMOS YÖNETİCİLERİNE TOPRAK BAĞIŞLAMAYA BAŞLAYINCA, GÜÇLÜ BİR SOYLU SINIFI MEYDANA GELDİ...

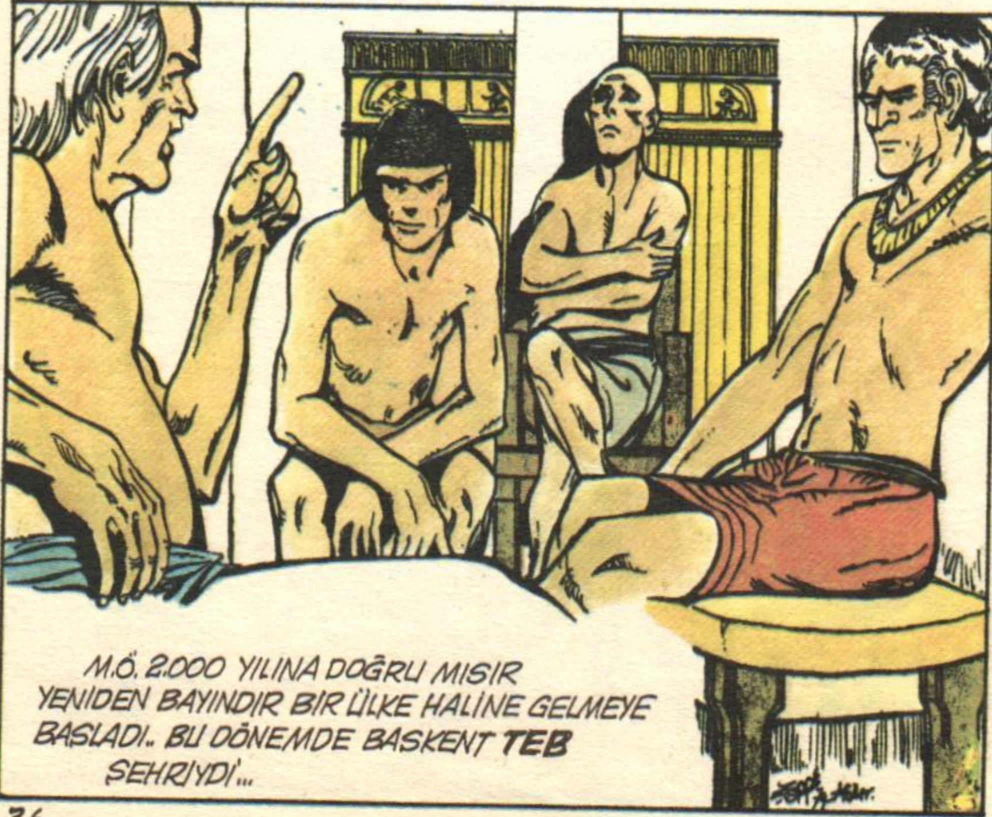
34

KRALLIĞIN GÜCÜNÜN ZAYIFLAMASIYLA BİRLİKTE, İÇ SAVAŞ BAŞLADI.. SOYLULAR, MEVCUT YÖNETİMİ YIKARAK, FİRAVUNLAR DEVRİNE SON VERDİLER.. NETİCEDE KÜÇÜK KÜÇÜK KRALLIKLAR KURULDU...

MISIR 90 YIL BOYUNCA KUZEYDE HERAKLEOPOLIS'İN, GÜNEYDE TEB'İN ÇEVRESİNDE KURU-LAN İKİ AYRI HANE-DAN TARAFINDAN İDARE EDİLDİ...

35

SONUNDA BİN YIL ÖNCE
KRAL MENES'İN YAPTIĞI GİBİ
TEB'Lİ PRENSLER İDAREYİ
ELLERİNE GEÇİRDİLER VE ÜLKE-
NİN BİRLİĞİNİ SAĞLADILAR...

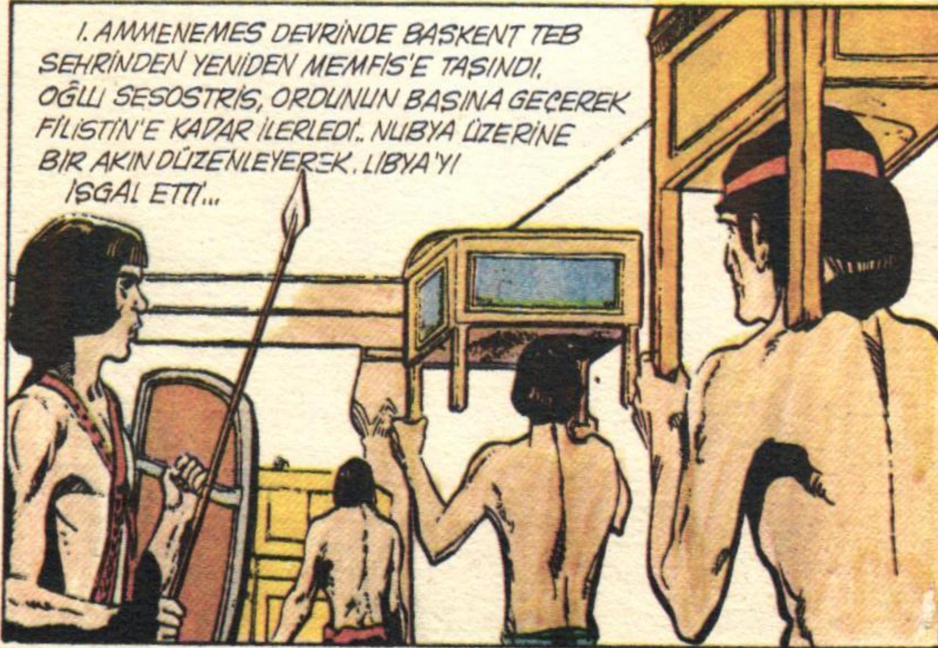

M.Ö. 2.000 YILINA DOĞRU MISIR
YENİDEN BAYINDIR BİR ÜLKE HALİNE GELMEYE
BAŞLADI.. BU DÖNEMDE BAŞKENT **TEB**
ŞEHRİYDİ...

36

IX. SÜLÂLENİN KURUCUSU I. MENTUHOTEP İLE BİRLİKTE ORTA KRALLIK DEVRİ BAŞLADI.. SINIRLARI GÜVENCE ALTINA ALMAK AMACIYLA NUBYA VE LİBYA ÜZERİNE İKİ SEFER DÜZENLENDİ...

KRALLIĞIN ZAYIFLAMASINDAN YARARLANARAK BAĞIMSIZLIĞINI İLAN ETMİŞ OLAN NUBYA, YENİDEN VERGİYE BAĞLANDI VE MISIR ORDUSUNU ASKERİ AÇIDAN DESTEKLEMEKLE SORUMLU TUTULDU...
37

III. MENTUHOTEP'İ BİR AYAKLANMAYLA TAHTTAN İNDİREN VEZİR AMMENEMES'İN BAŞA GEÇMESİYLE XII. SÜLÂLE DEVRİ BAŞLADI...

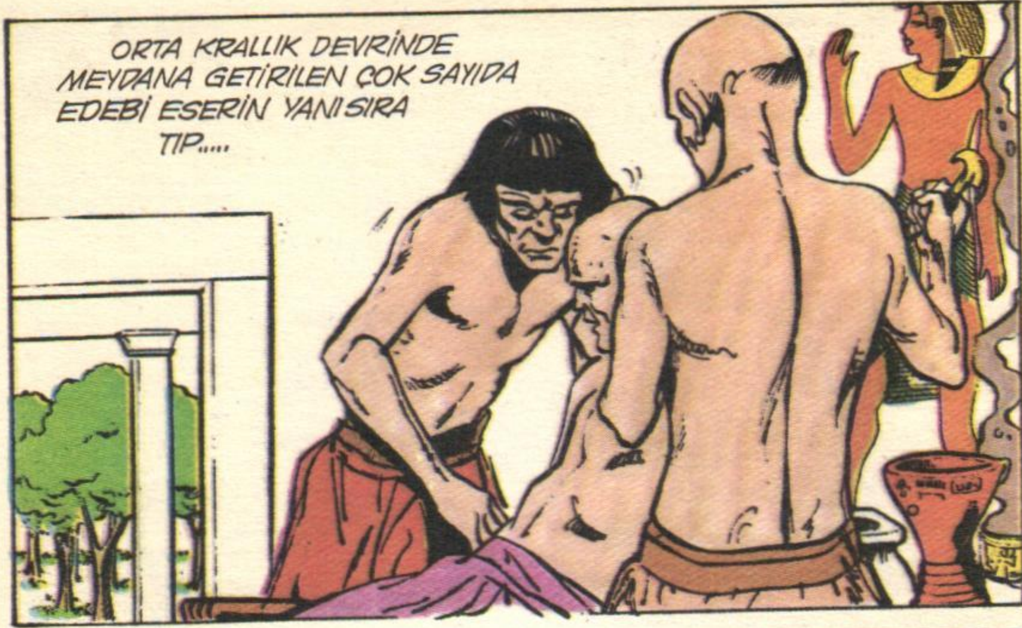

I. AMMENEMES DEVRİNDE BAŞKENT TEB ŞEHRİNDEN YENİDEN MEMFİS'E TAŞINDI. OĞLU SESOSTRİS, ORDUNUN BAŞINA GEÇEREK FİLİSTİN'E KADAR İLERLEDİ.. NUBYA ÜZERİNE BİR AKIN DÜZENLEYEREK. LİBYA'YI İŞGAL ETTİ...

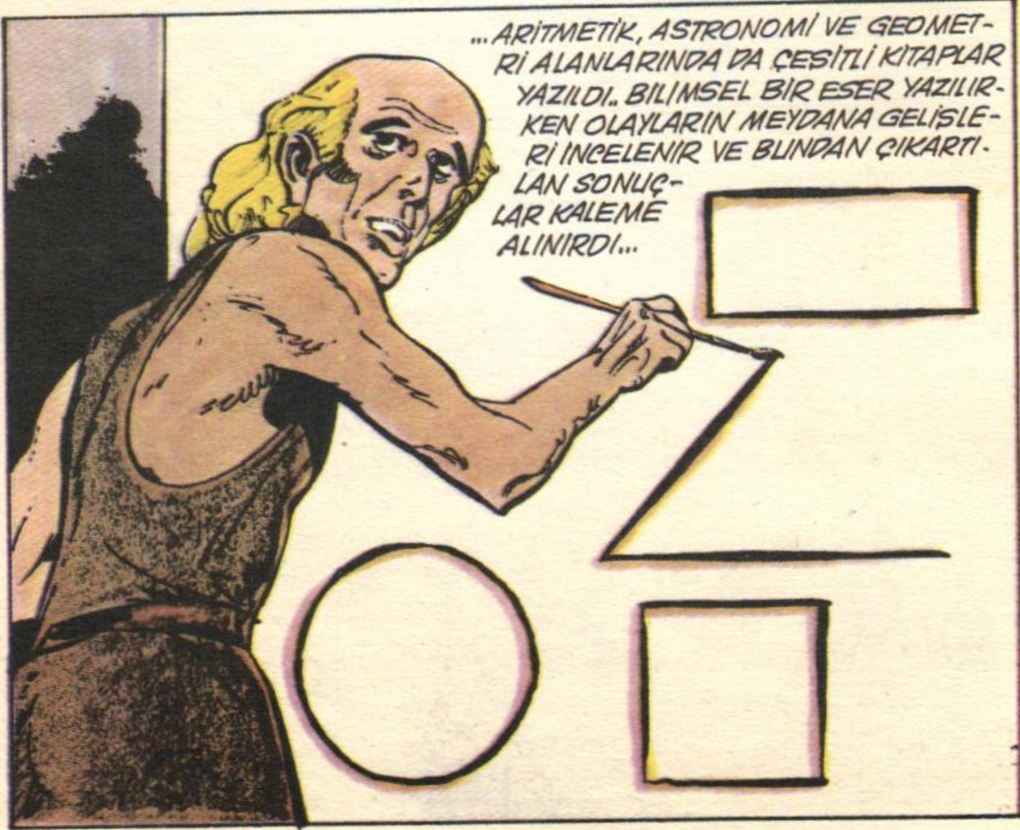
38

MISIRLILARIN DİNİ İNANÇLARINA GÖRE, ÖLÜ, EKONOMİK VE SOSYAL DURUMU NE OLURSA OLSUN, TANRI OSIRIS BAŞKANLIĞINDAKİ BİR DİNİ MAHKE-MEDE YARGILANIR.. ANCAK DÜRÜST VE ONURLU BİR HAYAT SÜRMÜŞ OLANLAR, TANRI RA'NIN YANINA KABUL EDİLEREK, SONSUZA KADAR ONUNLA YAŞA-MAYA HAK KAZA-NIRLARDI..

BU DÖNEMDE MISIR EDEBİYATI ALTIN ÇAĞINI YAŞADI.. EN ÇOK OKUNAN EDEBİ ESERLER, HALK HİKÂYELERİYDİ...

39

ORTA KRALLIK DEVRİNDE MEYDANA GETİRİLEN ÇOK SAYIDA EDEBİ ESERİN YANISIRA TIP.....

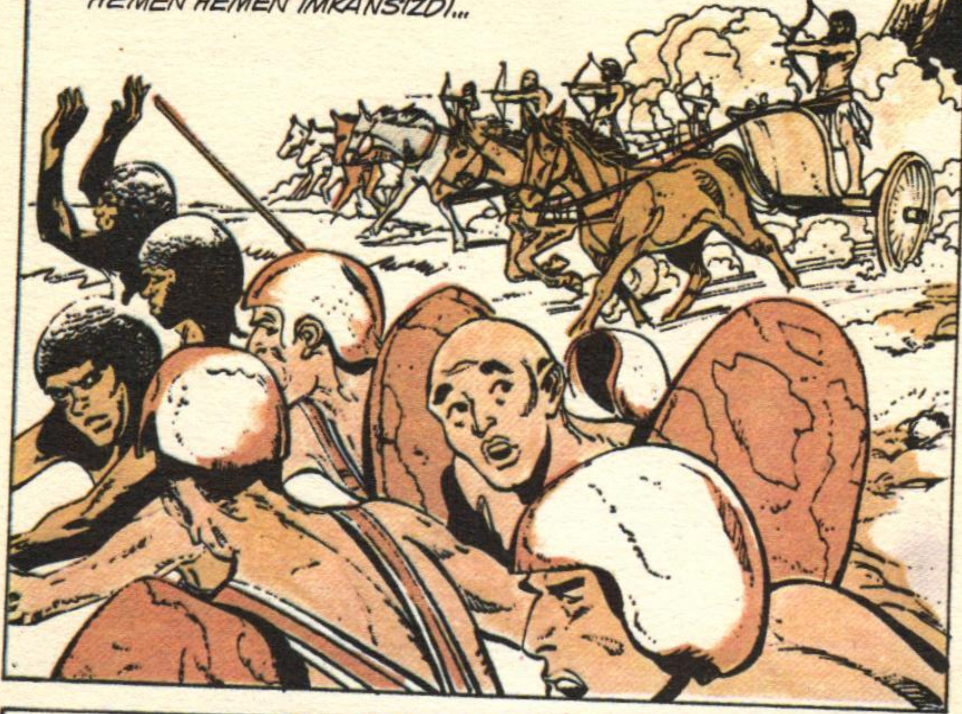

...ARİTMETİK, ASTRONOMİ VE GEOMETRİ ALANLARINDA DA ÇEŞİTLİ KİTAPLAR YAZILDI.. BİLİMSEL BİR ESER YAZILIRKEN OLAYLARIN MEYDANA GELİŞLERİ İNCELENİR VE BUNDAN ÇIKARTILAN SONUÇLAR KALEME ALINIRDI...

40

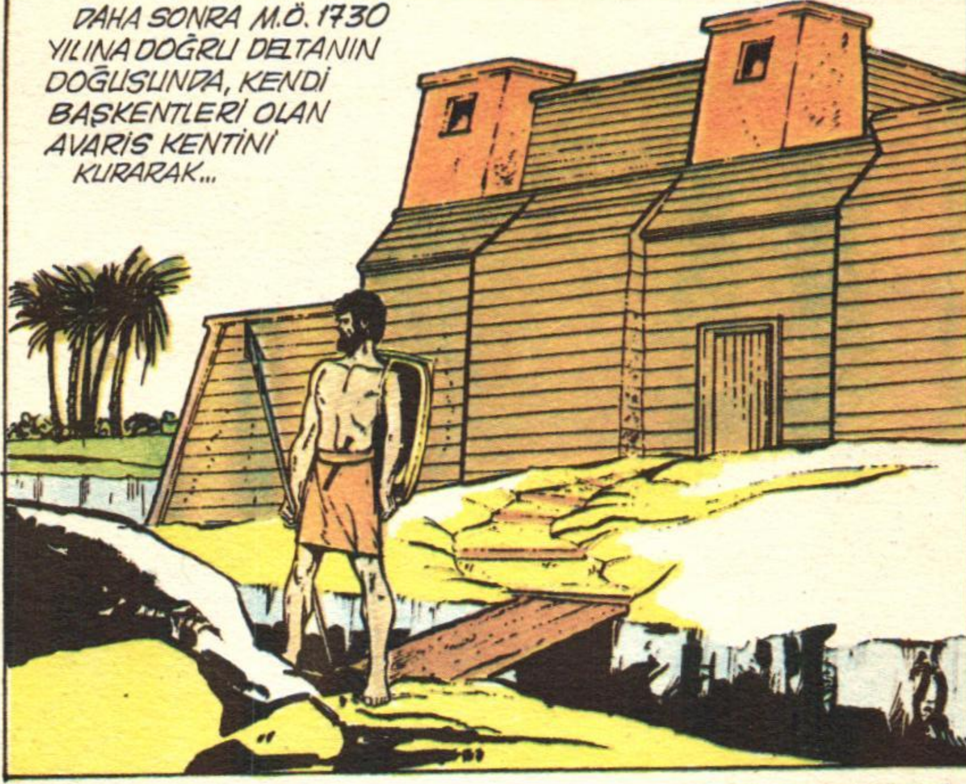

M.Ö. 1750 YILINA DOĞRU MISIR, HİKSOSLAR TARAFINDAN İŞGAL EDİLDİ....

KUZEYDEN GELEN HİKSOS-LAR, YAKINDOĞU HALKLARI İLE KARIŞMIŞLARDI...

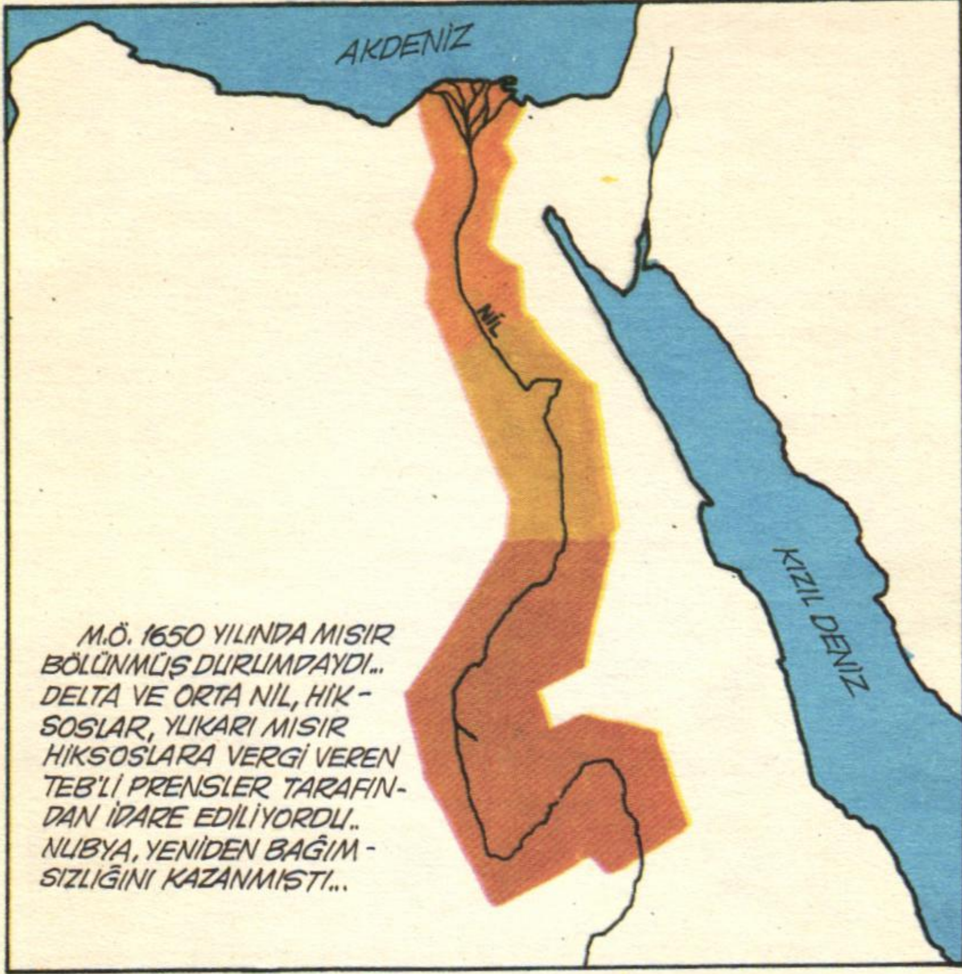

O DÖNEM İÇİN YENİ BİRER SAVAŞ ARACI OLAN İKİ GÜÇLÜ SİLÂHA SAHİPTİLER...
41

BUNLAR; ATLAR VE SAVAŞ ARABALARIYDI..
ADI GEÇEN GÜÇLERE KARŞI KOYMAK
HEMEN HEMEN İMKÂNSIZDI...

HİKSOSLAR 15-20 YIL BOYUNCA MISIR'I YAKIP YIKTILAR VE BURADA XV. VE XVI. SÜLÂLELERİ KURDULAR...
42

DAHA SONRA M.Ö. 1730 YILINA DOĞRU DELTANIN DOĞUSUNDA, KENDİ BAŞKENTLERİ OLAN AVARİS KENTİNİ KURARAK...

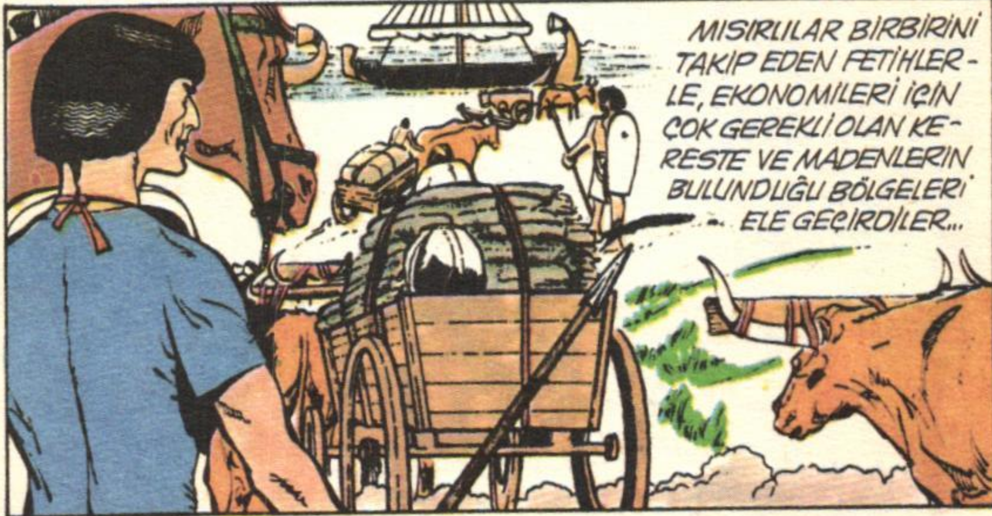

...MISIRLILARLA KAYNAŞIP, ONLARIN ÖRF VE ÂDETLERİYLE YAZILARINI BENİMSEDİLER...
43

AKDENİZ
NİL
KIZIL DENİZ
M.Ö. 1650 YILINDA MISIR BÖLÜNMÜŞ DURUMDAYDI.. DELTA VE ORTA NİL, HİK-SOSLAR, YUKARI MISIR HİKSOSLARA VERGİ VEREN TEB'Lİ PRENSLER TARAFIN-DAN İDARE EDİLİYORDU.. NUBYA, YENİDEN BAĞIM-SIZLIĞINI KAZANMIŞTI...

KRALLIĞI KURTARMA GÖREVİ, BİR DEFA DAHA TEB'Lİ PRENSLERE DÜŞTÜ.. ZORLU BİR MÜCADELE DÖNEMİ YAŞANDI...

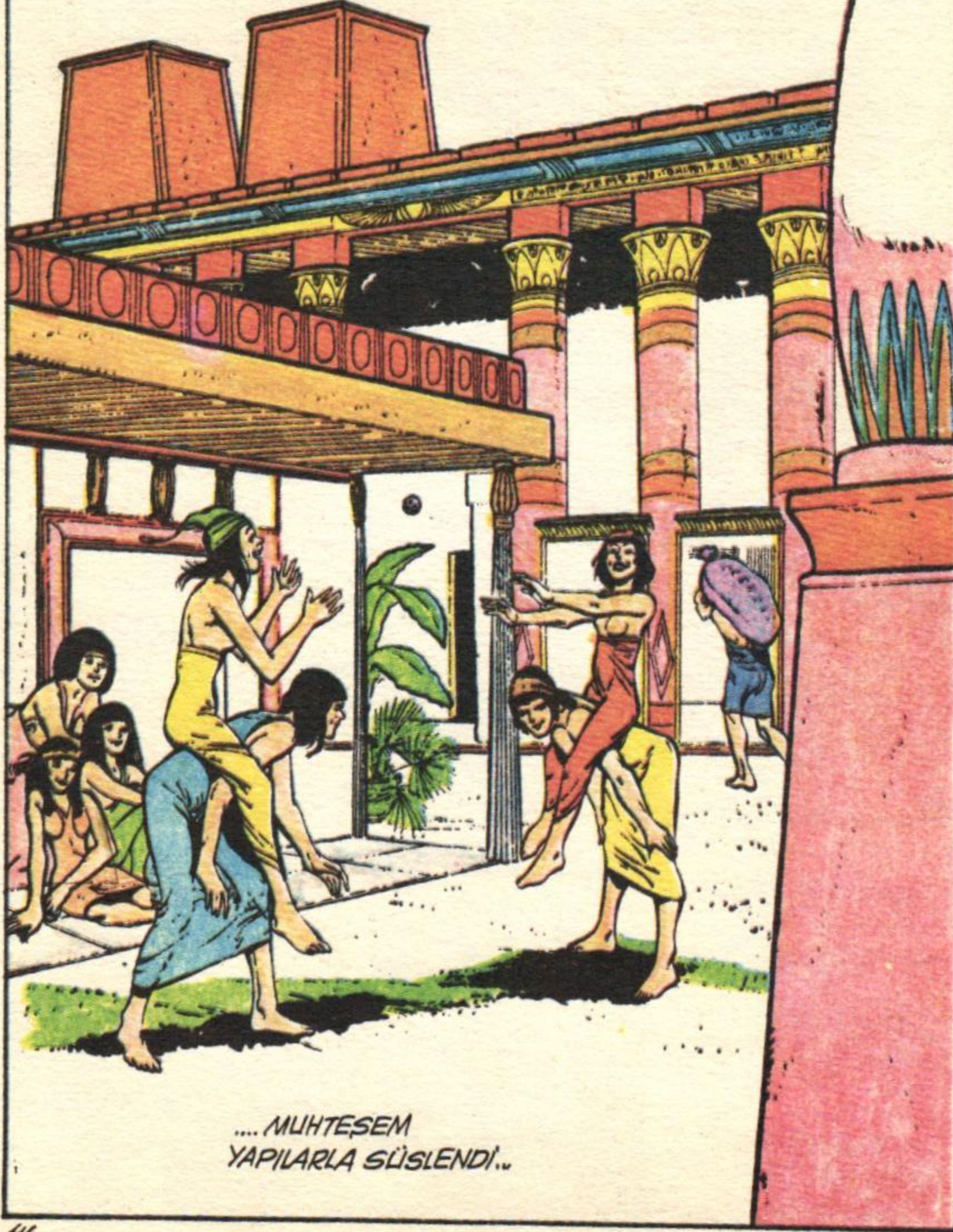
44

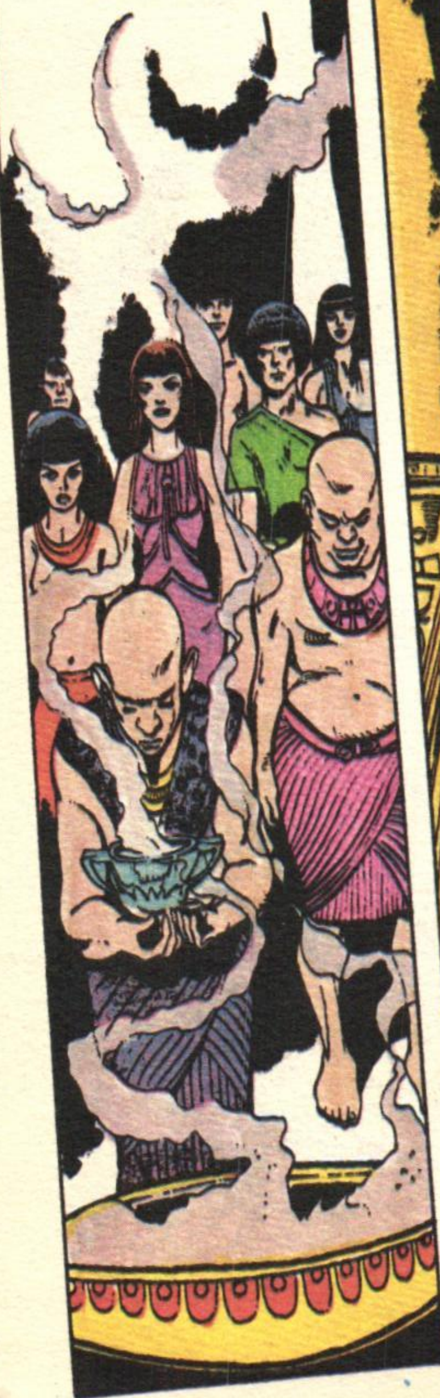

SONUNDA XVIII. SÜLÂLENİN KURUCUSU OLAN I. AHMES TARAFINDAN BİRLİK SAĞLANDI VE YENİ KRALLIK DEVRİ BAŞLADI...

MISIRLILAR BİRBİRİNİ TAKİP EDEN FETİHLER-LE, EKONOMİLERİ İÇİN ÇOK GEREKLİ OLAN KE-RESTE VE MADENLERİN BULUNDUĞU BÖLGELERİ ELE GEÇİRDİLER...

KRALLIĞIN SINIRLARI ASYA KITASINDA FIRAT NEHRİNE, GÜNEYDE NİL'İN DÖRDÜNCÜ ÇAĞLAYANINA KADAR UZANDI. MISIR ARTIK GÜÇLÜ BİR FİRAVU-NUN İDARESİNDE KUVVETLİ ORDUSU OLAN BİR ÜLKEYDİ...

45

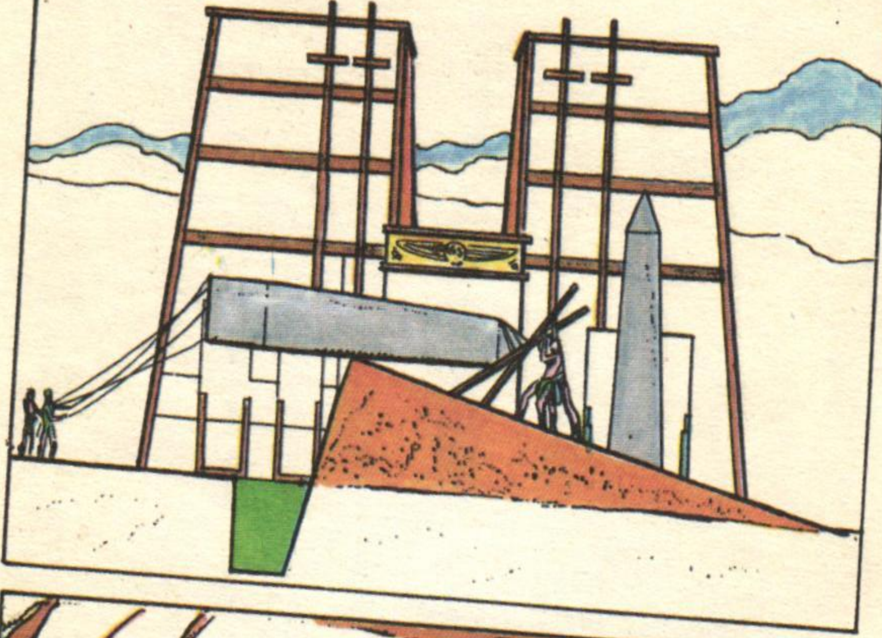

TEB ŞEHRİ 400 YIL BOYUNCA BAŞKENT, DOĞU'NUN MERKEZİ, MISIR'IN DA KALBİ OLMA ÖZELLİĞİNİ KORUDU...
.... MUHTEŞEM YAPILARLA SÜSLENDİ..
46

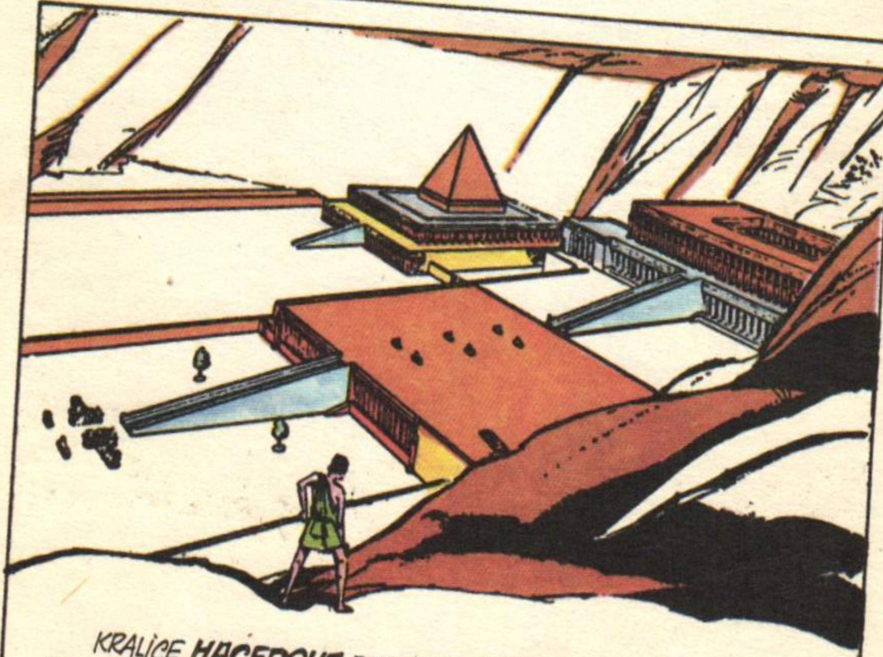

TEB ŞEHRİNİN TANRISI OLAN **AMON** BU DÖNEMDE MİLLİ BİR HÜVİYET KAZANDI VE ESKİ GÜNEŞ TANRISI **RA**'DAN ESİNLENİLEREK, KENDİSİNE **AMON-RA** ADI VERİLDİ...

47

KARNAK'TAKİ TAPINAK, MISIR'IN EN ÖNEMLİ İBADETGÂHI HALİNE GELDİ VE ÇEŞİTLİ FİRAVUNLAR TARAFINDAN YENİ BÖLÜMLER EKLENEREK GENİŞLETİLDİ...

KRALİÇE **HAÇEPSUT** DEVRİNDE (M.Ö.1502-M.Ö.1480), KAYALAR İÇİNE OYULARAK İNŞA EDİLEN DEYR-EL BAHRİ TAPINAĞI GİBİ, ÖTEKİ TAPINAKLAR DA HEP, EGEMENLİKLERİ ALTINDAKİ ÜLKELERDEN SAĞLANAN GELİRLE İNŞA EDİLMİŞLERDİ...

48

KRALİÇE HAÇEPSUT DEVRİNDE BAYINDIRLIK ÇALIŞMALARI ÖNEM KAZANDI.. EKONOMİK KALKINMA HIZLANDIRILDI. MADEN VE TAŞ OCAKLARININ İŞLETİLMESİNE AĞIRLIK VERİLDİ...

BUGÜNKÜ SOMALİ KIYILARINDA (AFRİKA) YER ALAN PUNTA ÜLKESİYLE EKONOMİK İLİŞKİLER KURULDU...

MISIR GEMİLERİ PUNTA ÜLKESİNDEN, ÖZELLİKLE DİNİ TÖRENLERDE KULLANILAN KOKULU TÜTSÜ VE BENZERİ EGZOTİK ÜRÜNLERLE YÜKLÜ OLARAK DÖNERLERDİ..

49

HAÇEPSUT'U ÖLDÜREREK YERİNE GEÇEN III. TUTMOSİS, ASYA'YA BİR SEFER DÜZENLEME HAZIRLIKLARINA GİRİŞTİ...

SURİYE VE FİLİSTİN'DE KIPIRDANMALAR BAŞGÖSTERMİŞTİ.. FİRAVUN ORDUSUNUN BAŞINA GEÇEREK SEFERİ BAŞLATTI...

BUNDAN SONRA BÖLGEYE 16 SEFER DAHA DÜZENLEDİ...

YUNANİSTAN
GİRİT
KIBRIS
AKDENİZ
DİCLE
FIRAT
KARGAMIŞ
KADEŞ
TİR
MEGİDDO
HELİOPOLİS
MEMFİS
HERAKLEOPOLİS
NİL
TEB
KIZILDENİZ
1. ŞELALE
2. ŞELALE
3. ŞELALE
4. ŞELALE
5. ŞELALE

HER YIL DÜZENLENEN
YENİ SEFERLERLE 16 YIL
BOYUNCA KRALLIK SINIRLARI
ERİŞİLMEZ ÖLÇÜLERE ULAŞTI...

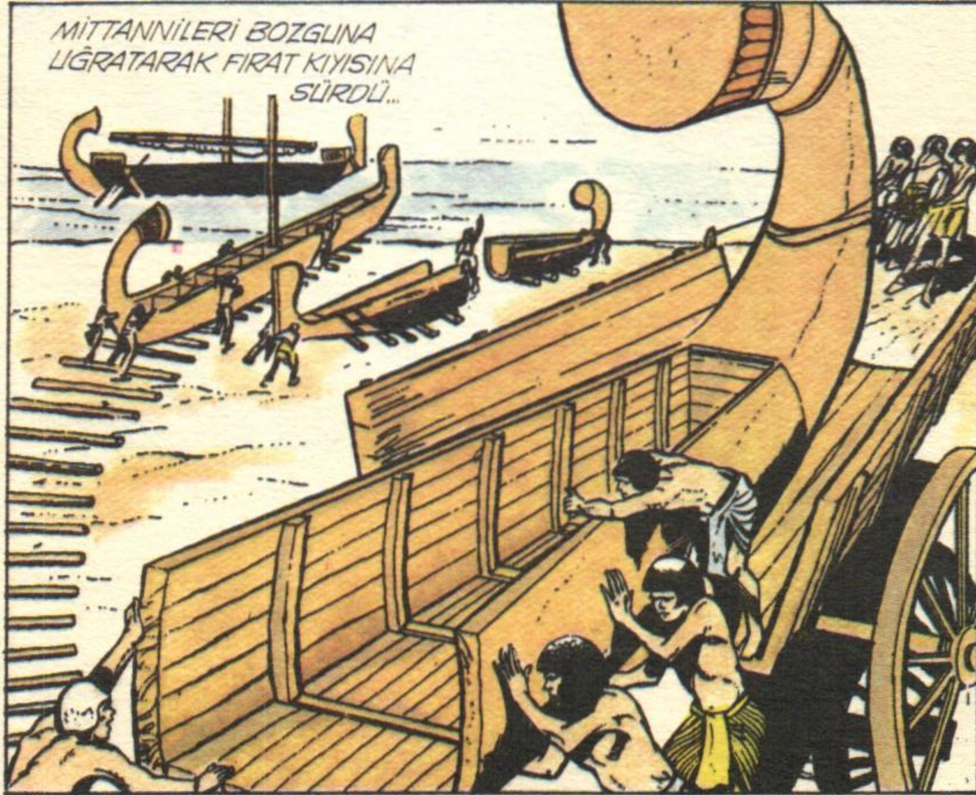
51

MEZOPOTAMYA'DA YAŞAYAN MİTANNİLER, FİRAVUNA KARŞI OLANLARLA BİRLEŞEREK, SURİYE-FİLİSTİN BÖLGESİNİ ELLERİNE GEÇİRMİŞLERDİ...

FİRAVUN İLK ETAPTA, SURİYE HALKINI BAĞIMSIZLIK İÇİN KIŞKIRTAN MİTANNİLERİ YENMEYİ PLANLIYORDU...

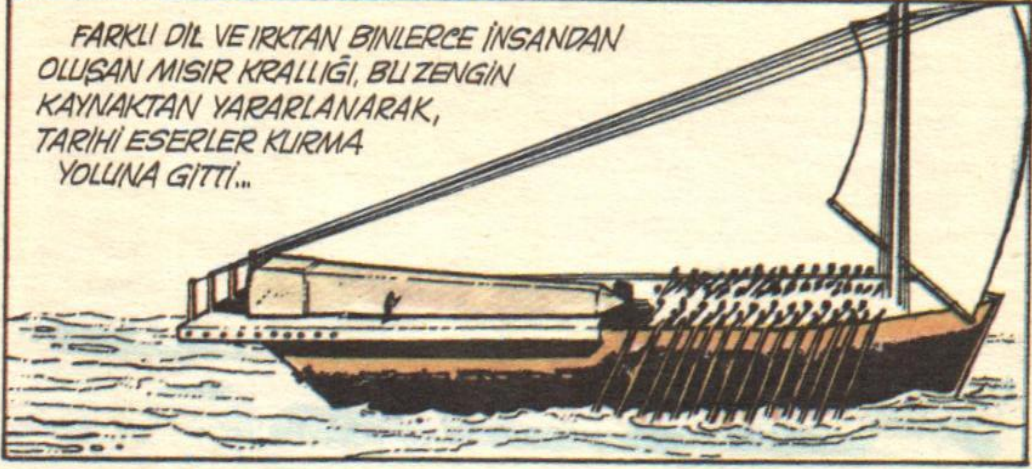
52

TUTMOSİS, BİBLOS'TA BİR DONANMA HAZIRLATARAK
YENİ FETİH HAZIRLIKLARINA GİRİŞTİ...

MİTTANNİLERİ BOZGUNA
UĞRATARAK FIRAT KIYISINA
SÜRDÜ...

53

KRALLIĞIN GÜÇLENMESİNDEN RAHATSIZ OLAN KOMŞULARI BABİLLİLER, HİTİTLER, VE ASURLULAR ZAMAN ZAMAN FİRAVUNA DEĞERLİ HEDİYELER GÖNDEREREK, DOSTLUK BAĞLARINI PEKİŞTİRMEK İSTERLERDİ...
AYNI ŞEKİLDE GİRİT VE EGE ADALARI DA, TEB KENTİ İLE DİPLOMATİK İLİŞKİLER KURMA ÇABASINDAYDILAR...
54

FARKLI DİL VE IRKTAN BİNLERCE İNSANDAN OLUŞAN MISIR KRALLIĞI, BU ZENGİN KAYNAKTAN YARARLANARAK, TARİHİ ESERLER KURMA YOLUNA GİTTİ...

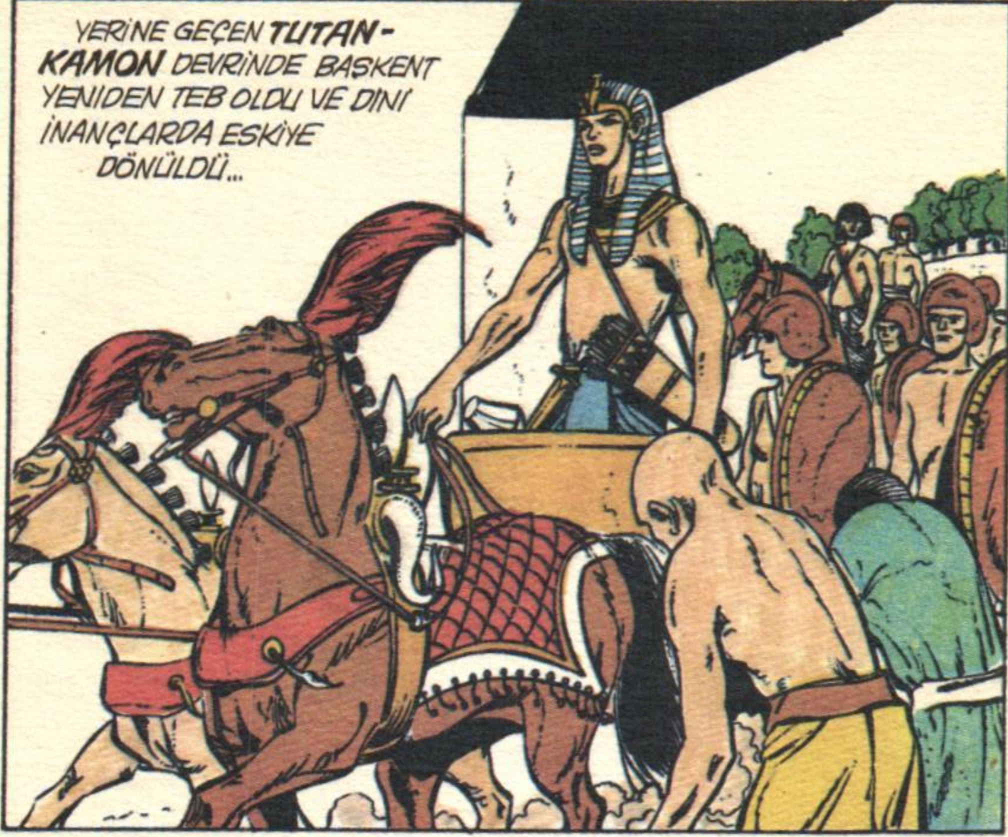

BU ALANDA GİRİŞİMDE BULUNANLARDAN BİRİ, III. AMENOFİS'Tİ.. (M.Ö. 1402-M.Ö. 1364). TEB ŞEHRİNDE BÜYÜK BİR TAPINAK İNŞA ETTİRDİ.. TAPINAĞIN KAPISININ İKİ YANINDA, BUGÜN DE VAR OLAN İKİ DEV MEMNON HEYKELİ YÜKSELİYORDU...

55

M.Ö. 1364 YILINDA BAŞA GEÇEN IV. AMENOFIS DEVRİNDE, GÜNEŞ TANRISI **ATON**'UN TEK TANRI OLARAK KABUL EDİLMESİ, **AMON**'UN GÜÇLÜ RAHİPLERİNİN FİRAVUNA CEPHE ALMALARINA SEBEP OLDU...

DAHA SONRA "SAPKIN KRAL" OLARAK ANILACAK OLAN FİRAVUN, ADINI **EHNATON** (GÜNEŞE YARAYAN) OLARAK DEĞİŞTİRDİ VE ORTA MISIR'DA AYNI ADLI YENİ BİR BAŞKENT KURDU...

56

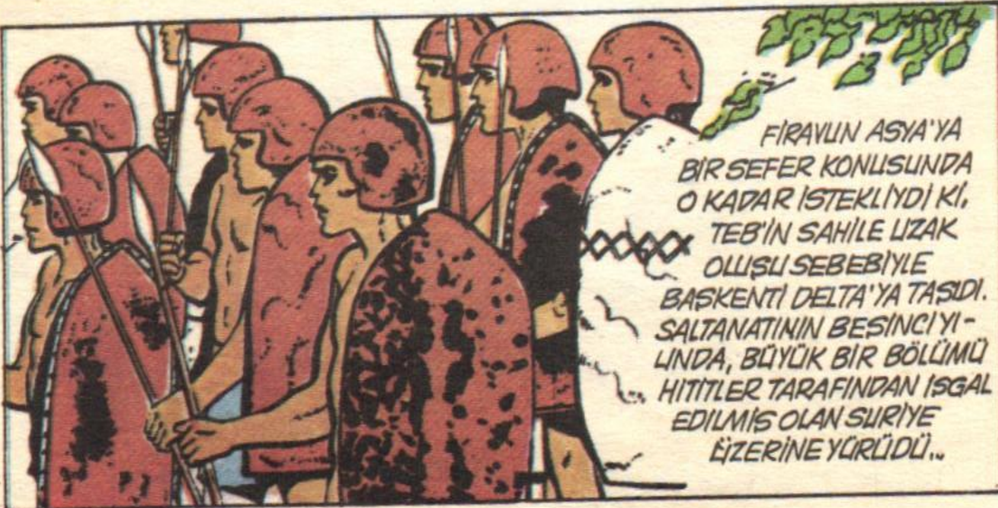

YERİNE GEÇEN TUTAN-KAMON DEVRİNDE BAŞKENT YENİDEN TEB OLDU VE DİNİ İNANÇLARDA ESKİYE DÖNÜLDÜ...

M.Ö. 1314 YILINDA BAŞA GEÇEN XIX. SÜLÂLENİN İLK İŞİ, KAYBEDİLEN SURİYE VE DİĞER TOPRAKLARI GERİ ALMAK OLDU.. BU SÜLÂLENİN İLK HÜKÜMDARI, ARALARINDA HİÇBİR AİLE BAĞI OLMADIĞI HALDE "KRALIN OĞLU VE MİRASÇISI" ADIYLA TANINAN ASKER ASILLI I. RAMSES'Tİ...

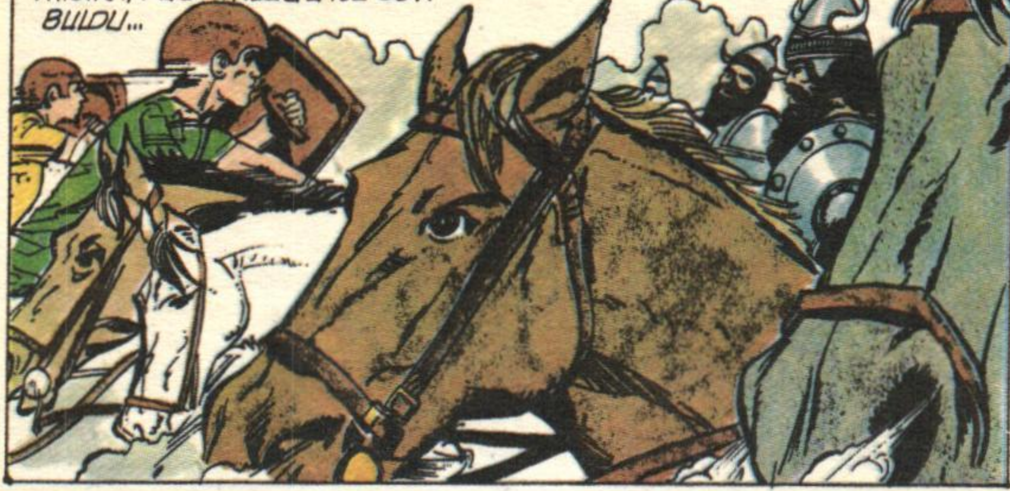
57

II. RAMSES DELTA BÖLGESİNİ VE KUZEYİ YAĞMALAYAN AKDENİZLİ KORSANLARLA MÜCADELE ETMEK ZORUNDA KALDI..

KORSANLARIN SALDIRILARINDAN YARARLANAN LİBYA LILAR, BATI MISIR'I İSGAL ETTİLER.. II. RAMSES BUNLARI DA PÜSKÜRTTÜ VE LİBYA-MISIR SINIRINA KALIN BİR SUR ÇEKTİRDİ...

FİRAVUN ASYA'YA BİR SEFER KONUSUNDA O KADAR İSTEKLİYDİ Kİ, TEB'İN SAHİLE UZAK OLUŞU SEBEBİYLE BAŞKENTİ DELTA'YA TAŞIDI. SALTANATININ BEŞİNCİ YILINDA, BÜYÜK BİR BÖLÜMÜ HİTİTLER TARAFINDAN İSGAL EDİLMİŞ OLAN SURİYE ÜZERİNE YÜRÜDÜ..

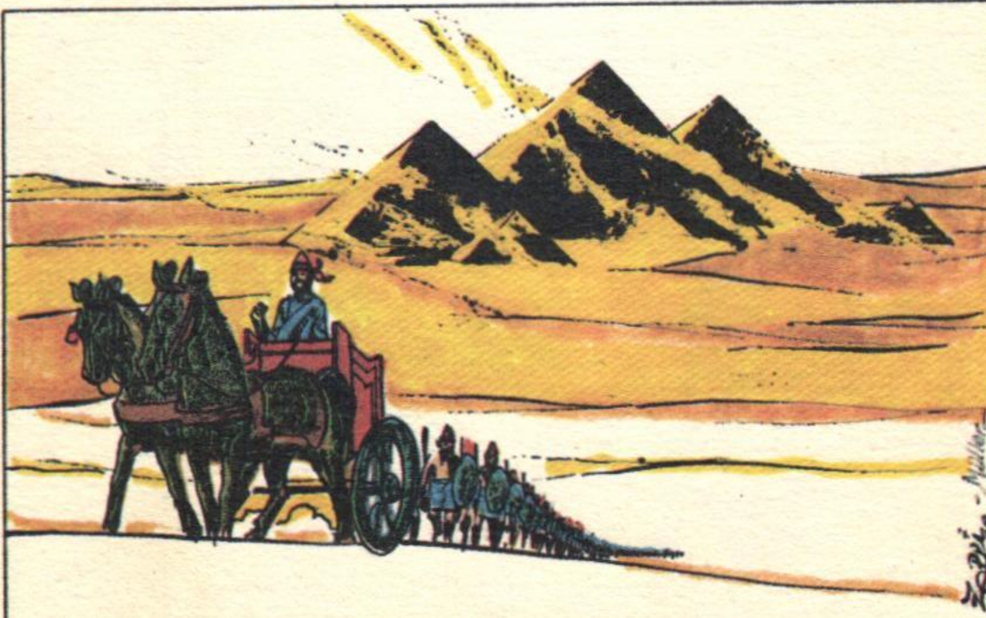
58

UZUN BİR SAVAŞ OLDU VE ÇOK KAN DÖKÜLDÜ.. HİTİT KRALI MUVATTALİŞ'İN ORDUSUNDA 2.500 SAVAŞ ARABASI VARDI VE HER BİRİ İKİ AT TARAFINDAN ÇEKİLEN BU ARABALARDA ÜÇER SAVAŞÇI BULUNUYORDU.. KADEŞ'İN ALINAMAMASINA RAĞMEN SAVAŞ, MISIR'IN ÜSTÜNLÜĞÜYLE SON BULDU...

SAVAŞTAN 15 YIL SONRA KOLONİLERİNİ SAVUNMAK AMACIYLA ASYA'YA GELEN II.RAMSES İLE HİTİT KRALI III. HATTUSİLİŞ ARASINDA KADEŞ ANTLAŞMASI İMZALANDI.. BUNA GÖRE KUZEY SURİYE YENİDEN HİTİTLERİN EGEMENLİĞİNE GİRİYORDU.

59

YENİ KRALLIK DEVRİNİN SON BÜYÜK FİRAVUNU III. RAMSES, PARALI ASKERLERİN YARDIMIYLA, M.Ö. 1170 YILINDA İSGALCILERİ MISIRDAN KOVDU. MISIR KRALLIĞI, XX. SÜLALE İLE BİRLİKTE M.Ö. 1085'TE SONA ERDİ...

MISIR, M.Ö. 671 YILINDA KISA BİR SÜRE İÇİN ASURLULARIN ELİNE GEÇTİ... SAİS PRENSİ PSAMMETİK M.Ö. 645 YILINA DOĞRU ASUR EGEMENLİĞİNE SON VEREREK XXVI. SÜLALEYİ KURDU..

60

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

Mısır'da tarımın muhtemelen Küçük Asya (Anadolu) örnek alınarak başladığı sanılmakta, hızla çoğalan ve toteme bağlı klanlar halinde kurulan köyler görülmektedir.

M.Ö. 3800 YILINA DOĞRU

Nomoslar (ilkel-şehir-devletleri) sayesinde ileri bir sosyal yapıya kavuşulmuştur. Bu dönemin bir başka adı da **Hanedanlara Öncesi Dönem**'dir.

M.Ö. 3400 YILINA DOĞRU

Bu yıllarda Yukarı Mısır ile Aşağı Mısır birbirinden ayrı iki krallık halinde idare edilmektedir. **Hiyeroglif** yazının icadı da bu döneme rastlar.

M.Ö. 3100 YILINA DOĞRU

Yukarı Mısır'ın kralı **Menes** Aşağı Mısır Krallığı'na son vererek birleşik bir krallık kurdu. Böylece **Hanedanlar Devri** başladı. Firavunun Tanrı'nın yeryüzündeki temsilcisi olduğuna inanılırdı. Mısır'ın bu ilk dönemi **Arkaik Devir** ya da Yukarı Mısır'ın bir kenti olan Tinisli krallardan dolayı **Tinis Devri** olarak adlandırılır.

M.Ö. 2800 YILINA DOĞRU

Eski Krallık Devri'nın başlangıcı olan bu dönem, aynı zamanda başkent **Memfis**'den dolayı **Memfis Dönemi** adıyla da anılır. Adı geçen kent,delta ile vadinin kesiştikleri noktada kurulmuştur. Birçok tarihçi bu dönemi **Piramitler Çağı** olarak da tanımlar. III. sülalenin ikinci firavunu **Zoser**'in veziri olan mimar **İmhotep,** Mısır piramit mimarisinde bir patlama yaparak, firavun için Sakkara'da bir piramit inşa etmiştir.

M.Ö. 2700 YILINA DOĞRU

Bu dönemde Gize Ovası bir asır boyunca IV. sülaleden gelen firavunlar **Keops, Kefren** ve **Mikerinos**'un emriyle inşa olunan üç büyük piramite sahne oldu. Fenike kıyısında kurulmuş olan **Biblos** kenti ile canlı bir alışveriş başladı. Kızıldeniz kıyılarına ve Nubya'ya sefer düzenlendi. Tuncun kullanımı yaygınlaştı.

M.Ö. 2500 YILINA DOĞRU
V. sülale devrinde Güneş Tanrısı **Ra,** Mısır'ın tek Tanrısı olarak kabl edildi.

M.Ö. 2250 YILINA DOĞRU
VI. sülalenin saltanatının sona ermesiyle birlikte Eski Krallık Devri de sona erdi. Soyluların güç kazanması bir iç savaşa neden oldu. Delta göçebe kavimler tarafından işgal edildi. Piramitler önemlerini yitirdiler.

M.Ö. 2050 YILINA DOĞRU
XI. sülale devrinde başa geçen **Mentuhotep** nomarkların (nomos yöneticileri) yetkilerini kısıtladı. Bu firavunla birlikte **Orta Krallık Devri**'ne geçildi.

M.Ö. 1750
Atlı savaş arabaları desteğinde saldırıya geçen **Hiksoslar,** fazla bir direnme ile karşılaşmadan Nil'in deltasını ele geçirdiler. Hiksoslar tarafından kurulan devletin merkezi **Avaris**'ti. Yukarı Mısır vergiye bağlandı.

M.Ö. 1580
I. Ahmes Hiksosların başkenti Avaris'i aldı ve **Yeni Krallık Devri** başladı. Hiksoslar Mısır'dan çıkartıldı. Ülkenin başkenti **Teb** şehri oldu ve şehrin Tanrısı **Amon,** krallığın koruyucusu olarak kabul edildi.

M.Ö. 1504
Çocuk yaşta başa geçen **III. Tutmosis** devrinde iktidar üvey annesi **Haçepsut**'un elindeydi. Bu dönemde devlet Mitanni krallarının entrikaları ile zayıflatılmaya çalışıldı. Kraliçe Haçepsut devrinde gerçekleştirilen iki önemli olay; **Deyr-ül Bahri**'de kraliçe adına bir tapınak inşa edilmesi ve Somali kıyılarındaki **Punta** ülkesine askeri bir sefer düzenlenmesidir.

M.Ö. 1483
Bu tarihte III. Tutmosis iktidarı eline geçirdi. **Megiddo** ovasında güçlü bir düşman ordusunu bozguna uğrattı. Fenike kıyılarına egemen oldu. Delta ile Biblos arasına güçlü bir donanma yerleştirdi. Fırat'ın

karşı kıyısına kadar olan bölgeler Mısır'ın eline geçti.

M.Ö. 1408
III. Amenofis devrinde **Luksor** tapınağı ile **Memnon** anıtı inşa edildi. **Karnak** tapınağı genişletildi.

M.Ö. 1372
Bu tarihte başa geçen **IV. Amenofis Ehnaton,** güneş kursu **Aton**'u tek Tanrı olarak kabul ettiğini bildirdi ve başkenti yeni kurulan **Ehnaton** kentine taşıdı. Küçük Asya'daki sömürgeler Hititler tarafından işgal edildi. Amenofis'in ölümünden sonra yeniden Amon kültüne (ibadet) dönüldü.

M.Ö. 1298
I. Ramses devrinde meydana gelen **Kadeş Savaşı** ülkeye büyük bir siyasi güç kazandırdı.

M.Ö. 1278
Hitit kralı Hattuşil ile II. Ramses arasında **Kadeş Andlaşması**'nın imzalanmasıyla barış dönemi başladı. **Ramasseum** anıtı dikildi. **Abu-Simbel**'de kayalara oyularak inşa edilen tapınağın yapımı tamamlandı.

M.Ö. 1085
XX. sülâle ile birlikte Yeni Krallık Devri sona erdi. İç Savaş sonucu Asya'daki eyaletlerin tümü kaybedildi.

M.Ö. 671-M.Ö. 666
Sırasıyla Memfis ve Teb kentleri Asur kralları **Asarhaddon** ve **Asurbanipal** tarafından yağmalandı.

M.Ö. 654
Sais kralı **I. Psammetik** Asurluları bölgeden çıkardı. Sais kentinin adından dolayı bu döneme **Sais Devri** adı verilmektedir.

M.Ö. 525
Mısır, Pers kralı **Kambises**'in işgaline uğradı ve Pers İmparatorluğu'nun bir eyaleti haline geldi.